

Г О Д И Ш Е Н

О Т Ч Е Т

З А Д Е Й Н О С Т Т А

Н А Р З И Ш У М Е Н

2013 Г.

През отчетната 2013 г. РЗИ Шумен работи по изпълнението на годишния план със стратегическа цел – Организиране и ефективно осъществяване на държавната здравна политика на територията на съответната област. Превръщане на профилактиката в задължителен елемент на всички нива. Засилване и повишаване ефективността на държавния здравен контрол. Повишаване качеството на медицинското обслужване на населението.

Във връзка с това се изпълняваха основни задачи свързани с:

- Провеждане на ефективен здравен контрол по прилагане на законодателството на ЕС и на националното законодателство за обекти с обществено предназначение, за продукти, стоки и дейности със значение за здравето на човека и за фактори на жизнената среда.

- Извършване на независима, компетентна и прозрачна инспекционна дейност при спазване на утвърдени стандартни оперативни процедури, ръководства или указания.

- Провеждане на системен, в съответствие със законодателството и препоръките на ЕС мониторинг и оценка на факторите на жизнената среда, с оглед предотвратяване на възможните рискове за здравето на населението.

- Провеждане на лабораторни изследвания при спазване на процедурите, съгласно получената акредитация по БДС ISO 17 025 или БДС ISO 17 020.

- Предоставяне на своевременна и достоверна информация на обществеността за резултатите от провеждания държавен здравен контрол.

- Провеждане на систематичен контрол върху регистрацията на лечебните заведения.

- Планиране, организиране, ръководство и контрол на медицинската експертиза.

- Продължаване на дейностите по приети национални програми и политики за ограничаване на заболяемостта и смъртността от социално значими заболявания, свързани с поведенческите фактори на риска (тютюнопушене, нездравословно хранене, злоупотреба с алкохол, ниска двигателна активност и др.) и факторите на риска в околната среда.

- Анализирание на регионално ниво на демографските показатели и здравното състояние на населението и търсене на зависимост между тях и факторите на жизнената среда и начина на живот с оглед разработване на регионални профилактични програми.

- Разширяване на инициативите за промоция на здраве, повишаване на информираността на населението за основните предпоставки за здравословен начин на живот.

- Провеждане на активен епидемиологичен надзор над заразните заболявания, ефективен контрол на противоепидемичния режим в лечебните заведения и контрол върху качеството и ефективността на дейностите по дезинфекция и стерилизация. Активно участие в

съществуващите специализирани информационни мрежи за заразните заболявания в Европейския съюз и СЗО.

- Осъществяване на ефективна система за опазване на страната от внос на заразни болести, укрепване капацитета на звената за граничен здравен контрол и изпълнение на изискванията, залегнали в Международните здравни правила.

- Постигане на висок обхват при изпълнение на Имунизационния календар на Република България, засилване на възискателността от страна на РЗИ по отношение на планирането и отчитането на извършените имунизации, реда и начините на тяхното провеждане. Осигуряване на надеждно функционираща „хладилна верига”.

- Провеждане на системни дейности за подготовката и повишаването на квалификацията на кадрите от РЗИ.

- Подобряване ефективността на действащите на регионално ниво съвети по определени здравни проблеми.

- Осъществяване на ефективна координация на РЗИ с другите регионални структури на държавната власт при изпълнение на дейностите по държавния здравен контрол, надзора на заразните болести и по профилактика на болестите и промоция на здраве.

ОСНОВНИ ЗДРАВНО-ДЕМОГРАФСКИ ПОКАЗАТЕЛИ

През отчетната 2013 година РЗИ Шумен осъществи профилактична и противоепидемична дейност и държавен здравен контрол на територията на Шуменска област, разположена в Североизточна България на площ 339,2 км.²

Областта се състои от 10 общини: гр. Шумен, гр. Нови пазар, гр. Велики Преслав, гр. Каспичан, гр. Смядово, гр. Върбица, гр. Каолиново, с. Никола Козлево, с. Хитрино и с. Венец.

Към 31.12.2012 г. населението на областта е 178735 души, живущи предимно в градовете – 62,69%, с лек превес на жените 51,1%. В сравнение с предходната година населението е намаляло с 933 души (0,5%). Съотношението по възрастови групи определя задълбочаване на регресивния тип възрастова структура. През 2012 г. в областта делът на децата до 14 г. (14,2%) е леко увеличен в сравнение с предходната година и е по-голям от този за страната (13,6%) през същата година. Намалява дела на население от 15 до 49 години и се увеличава дела на населението над 50г.

Анализът на здравно-демографските показатели показва, че Област Шумен се характеризира с:

- Намаляване на населението; задълбочаващ се регресивен тип възрастова структура – намалява делът на децата от 0-17 години (17,1%). Увеличаващият се относителен дял на лицата над 60 годишна възраст в общата възрастова структура (25,5%), макар с по-ниски стойности от тези

за страната (26,4% за 2012 г.), задълбочава тенденцията на остаряване на населението в областта.

- Намаляват жените във фертилна възраст. През 2012 г. са родени по-малко деца (1777 живородени) в сравнение с предходната година (1832 живородени), като показателят **раждаемост** за областта е по-нисък - 9,9 на 1000 население в сравнение с 2011 г. (10,2 на 1000 население).

Основните демографски показатели по последни данни са както следва:

- обща смъртност – 15,6‰ е по-висока в сравнение с предходната година (15,0‰) за областта и е по-висока от тази за страната (15,0‰) за 2012 г.

- детска смъртност — 10,1‰ за 2012 г. е по-ниска в сравнение с предходната година, но остава над средната за страната за същата година (7,8 ‰).

- раждаемост – 9,9 на 1000 население е по-ниска от предходната година. Раждаемостта за страната през 2012 г. е 9,5‰.

- естествен прираст – през 2012 г. естествения прираст на областта е намалял и е -5,7. За страната през 2012 г. естественият прираст е -5,5.

Основни причини за умиранията са следните групи заболявания:

- болести на органите на кръвообращението – 962,0 на 100 000 население с относителен дял 61,9% – леко снижение;

- новообразуванията заемат второ място – 292,4 на 100 000 с относителен дял 18,8% - леко завишение;

- болести на дихателната система – 60,8 на 100 000 с относителен дял 3,9%;

- Болести на храносмилателната система - 48,0 на 100 000 с относителен дял 3,1%

- Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини – 44,1‰ с относителен дял 2,8%.

В сравнение с показателите за страната, смъртността в област Шумен от Новообразувания, Болести на дихателната система, Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини и Болести на храносмилателната система е по-висока, а от Болести на органите на кръвообращението е по-ниска.

Броят на **регистрираните заболявания** в амбулаториите на ЛЗ на област Шумен през 2012 г. – 311 049 е по-малък от този през предходната година - 324 984.

В нозологичната структура на заболеваемостта през 2012 г. на първо място са Болести на дихателната система – 209,2‰, относителен дял – 28,58%, следвани от Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини – 74,2‰, относителен дял – 10,1%, Болести на пикочо-половата система – 66,7‰, относителен дял – 9,1%, Болести на органите на кръвообращението – 61,0‰ с относителен дял – 8,3%.

През 2012г. броя на регистрираните с **активна туберкулоза** и на новозаболените е по-голям в сравнение с предходната година, като е увеличена както болестността, така и заболяемостта.

ЩАТНА ОСИГУРЕНОСТ КЪМ 31.12.2013 г.

	По щат	заети
По служебно правоотношение	53	50
С висше медицинско образование	41	38
От тях магистри	16	14
С висше немедицинско образование	12	12
От тях магистри	12	12
По трудово правоотношение	28	28
ОБЩО:	81	78

През 2013 г. РЗИ Шумен разполагаше с 81 щатни длъжности, при средна щатна и кадрова осигуреност на 10 000 души обслужвано население 4,53 длъжности. От щатните длъжности по служебно правоотношение са заети 50, което е 94%. По трудово правоотношение са заети 28 длъжности, което е 100%. Относителният дял на висшите медицински кадри е 28,0%, като от тях с придобита специалност са 85,7%.

ЩАТНА ОКОМПЛЕКТОВАНОСТ ПО ДИРЕКЦИИ:

Директор	1
Заместник директор	1
Главен секретар	1
Дирекция "Административно-правно и финансово стопанско обслужване"	15
Дирекция „Медицински дейности“	13
Дирекция "Надзор на заразните болести"	23
Дирекция "Здравен контрол"	27
ОБЩО:	81

Щатната окомплектованост е утвърдена чрез щатни разписания от МЗ.

През 2013 г. РЗИ реализира собствени приходи в размер на 122 109 лв. Приходите на РЗИ Шумен от такси за издадени документи по държавния здравен контрол през 2013 г. са в размер на 108 899 лв. и представляват 89,18% от общо отчетените приходи.

В структурата на текущите разходи, преобладаващ дял (74,15%) се пада на разходите за заплати и други възнаграждения. Разходите за

издръжка представляват 21,4% от текущите разходи. През 2013 г. няма усвоени капиталови разходи.

МЕДИЦИНСКИ ДЕЙНОСТИ

ЩАТ

1. Директор на дирекция	1
А. Отдел "ОКМД"	
1. Началник отдел	1
2. Главен инспектор	2
3. Младши експерт	2
4. Главен специалист	1
Б. Отдел "ЗИ"	
1. Началник отдел	1
2. Главен инспектор	2
3. Главен специалист	2
4. Старши специалист	1
Всичко дирекция	13

КОНТРОЛ НА МЕДИЦИНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ

1. Извършване на регистрация, пререгистрация и заличаване на лечебни заведения за извънболнична помощ, хосписи и на лечебната дейност по чл. 2а от Закона за лечебните заведения.

През 2013 г. са издадени 11 удостоверения за регистрация на лечебни заведения за извънболнична помощ и хосписи и 105 удостоверения за извършване на промени в регистрацията на лечебни заведения за извънболнична помощ. Издадени са 11 заповеди за заличаване на регистрацията на лечебни заведения за извънболнична помощ. Изпратени са 25 писма свързани с подадени заявления за регистрация. Издадени са 30 становища за недостатъчност по чл. 81 от Закона за лечебните заведения. Издадени са 5 удостоверения и справки за актуално състояние на извършената регистрация.

Дейностите по регистрация са извършвани при спазване на сроковете посочени в Закона за лечебните заведения.

2. Издаване на удостоверения за изпълнение на изискванията на наредбата по чл. 46, ал. 3 от Закона за лечебните заведения, правилника по чл. 28а, ал. 3 от Закона за лечебните заведения и на утвърдените медицински стандарти във връзка с издаването на разрешения за извършване на лечебна дейност от лечебните заведения за болнична помощ, центровете за психично здраве, центровете за кожно-венерически заболявания, комплексните онкологични центрове, домовете за медико-социални грижи и диализните центрове.

През 2013 г. са извършени 9 проверки и са издадени 9 удостоверения за изпълнение на изискванията на Наредба № 49 от 18.10.2010 г. за основните изисквания, на които трябва да отговарят устройството, дейността и вътрешния ред на лечебните заведения за болнична помощ и

домовете за медико-социални грижи и на утвърдените медицински стандарти във връзка с подадени заявления за промяна на разрешението за осъществяване на лечебна дейност на следните лечебни заведения:

- „МБАЛ д-р Д. Беров” ЕООД гр. Нови пазар – проверки за съответствие в нивата на компетентност на дейностите в издаденото разрешение;
- „МБАЛ-Велики Преслав” ЕООД – промяна в обстоятелствата по издаденото разрешение;
- „МБАЛ-Велики Преслав” ЕООД – Отделение по психиатрия с I ниво на компетентност;
- „СБАЛ по кардиология Мадара” ЕАД – за издаване на разрешение за лечебна дейност;
- „СБАЛ по кардиология Мадара” ЕАД – разкриване на Отделение по обща кардиология III ниво на компетентност, Отделение по интензивна кардиология III ниво на компетентност, Отделение по неинвазивна кардиология III ниво на компетентност и Отделение по Инвазивна кардиология III ниво на компетентност;
- „СБАЛ по кардиология Мадара” ЕАД – разкриване на отделение Клинична лаборатория с I ниво на компетентност;
- „СБАЛ по кардиология Мадара” ЕАД – закриване на отделение по Клинична лаборатория;
- „МБАЛ-Шумен” АД – нива на компетентност нефрология, гастроентерология и пневмология - II ниво на компетентност в рамките на I-во ВО с III ниво на компетентност.

3. Уведомяване на Изпълнителна агенция "Медицински одит" за случаи на нарушения на медицинските стандарти, констатирани при изпълнение на правомощията на РЗИ.

Изпратени са три уведомления:

- Във връзка с починал пациент в „МБАЛ-Шумен” АД;
- За отказ за оказване на помощ на пациент от ЦСМП-Шумен, филиал -Смядово.
- Срещу д-р Валентина Т. Димитрова, касаеща неудовлетвореност по повод на проведено дентално лечение.

4. Издаване на разрешения за съхранението и продажбата на лекарствени продукти от лекари, лекари по дентална медицина и фелдшери съгласно Наредба № 6 от 2001 г. за реда за получаване на разрешения за съхранение и продажба на лекарствени продукти от лекари и фелдшери и за лекарствените продукти, които могат да се съхраняват от лекари, стоматолози, фелдшери и медицински сестри (ДВ, бр. 11 от 2001 г.). Изменена наредба- Наредба №5 от 06.07.2011г. за условията и реда за получаване на разрешение за съхранение и продажба на лекарствени продукти от лекари и лекари по дентална медицина и снабдяването им с лекарствени продукти.

Води се регистър на получените разрешения съгласно Наредба № 5 от 06.07.2011г. за условията и реда за получаване на разрешение за съхранение и продажба на лекарствени продукти от лекари и лекари по дентална медицина и снабдяването им с лекарствени продукти.

През 2013 г. няма издадени разрешения за съхраняване и продажба на лекарствени продукти на лекари и лекари по дентална медицина и не са издавани заповеди за прекратяване на разрешения за съхранение и продажба на лекарствени продукти.

5. Извършване на проверки по чл. 93 от Закона за здравето по жалби и сигнали при нарушаване на правата на пациентите или при спорове, свързани с медицинското обслужване, и участва в съвместни проверки с Изпълнителна агенция "Медицински одит".

През 2013 г. в дирекция „Медицински дейности” е работено по 38 жалби и сигнали, от които 37 са постъпили през отчетния период и 1 е неприключена от предишния период. До края на отчетния период всички 38 жалби са приключени, като 3 от жалбите са основателни, 22 са неоснователни, 13 са пренасочени към други ведомства за решаване по компетентност. Извършени са 30 бр. проверки (26 в лечебни заведения, 4 в ТЕЛК). Изпратени са 38 отговора до жалбоподатели и институции. От проверените жалби за решаване по компетентност от други ведомства са изпратени 3 на ИА „Медицински одит”, 1 до НОИ – София и 1 до Дирекция „Социално подпомагане”.

В извършването на проверки по жалби и сигнали на пациенти свързани с медицинското обслужване участваха служители от всички отдели на дирекцията.

6. Контрол на заявяването, разпределението и разхода на лекарствени продукти, заплащани със средства от бюджета на Министерството на здравеопазването за лечение на заболявания извън обхвата на задължителното здравно осигуряване - контрол по лечението с еритропоетин.

Не са извършени проверки по Наредба № 34/25.11.2005 за реда за заплащане от републиканския бюджет на лечението на българските граждани за заболявания, извън обхвата на задължителното здравно осигуряване.

Контролът по наредбата се осъществява по Изпълнителна агенция „Медицински одит”.

7. Изготвяне на актове за установяване на нарушения и наказателни постановления по чл. 50, 51 и 53 от Закона за кръвта, кръводаряването и кръвопреливането и предоставя информация за издадените наказателни постановления на Изпълнителната агенция по лекарствата.

Извършват се проверки на тримесечие в Отделение по трансфузионна хематология на „МБАЛ-Шумен” АД и ЦСМП-Шумен и се предоставя информация на ИАЛ за резултатите от тях. Извършени са общо 8 проверки и са изготвени 4 информации. Не са констатирани нарушения

свързани с ангажиментите на лечебните заведения по Закона за кръвта, кръводаряването и кръвопреливането.

8. Контрол върху дейността на лечебните и здравните заведения по осъществяването на метрологичен контрол върху медицинската техника и апаратура.

Извършени са общо 69 проверки за спазване изискванията на Наредбата за средствата за измервания, които подлежат на метрологичен контрол, от които: в „МБАЛ-Шумен” АД – 1 проверка; СБАЛК- МАДАРА- 1 проверка съвместно със служители на ДАМТН ГД – Шумен; в АПМП-ИП 19 проверки съвместно със служители на ДАМТН ГД – Шумен; в АПМП-ИП притежаващи оборудване по проект „Реформа в здравния сектор” – 44 проверки съвместно със служители на ДАМТН ГД – Шумен, както и проверки в МБАЛ-Нови пазар ЕООД-1, ДКЦ-1, АСМП-1.

9. Контрол на обектите за търговия на едро и дребно с лекарствени продукти по реда на Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина (складове, аптеки, дрогерии).

9.1. Систематичен здравен контрол на лекарствените продукти:

- извършени са 21 проверки по Наредба № 28 от 9.12.2008г. за устройството, реда и организацията на работа на аптеките и номенклатурата на лекарствените продукти;

9.2. Изготвяне на заключения за хигиенна оценка за откриване на аптеки, обекти за търговия на едро с лекарствени продукти и дрогерии. През годината са извършени 5 проверки на аптеки и са издадени 5 хигиенни заключения.

РЗИ-Шумен води регистър на дрогериите. През 2013 г. от РЗИ-Шумен е извършена 1 регистрация на дрогерия.

10. Дейности, предвидени в Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите и нормативните актове по прилагането му:

10.1. Проверки на обекти извършващи дейности с наркотични вещества;

Инспекторът по наркотични вещества е извършил 27 проверки (20 проверки на аптеки по ЗКНВП, 4 проверки за издаване на лиценз за дейности с НВ и 3 проверки на лечебни заведения, отчитащи специални рецептурни бланки за медикаменти, съдържащи наркотични вещества).

10.2. Заявяване и предоставяне на специални рецептурни бланки – жълти и зелени и специални формуляри за поръчка на лекарствени продукти съдържащи наркотични вещества;

За целия отчетен период са предоставени на лекари и лекари по дентална медицина 2054 бр. кочани рецептурни бланки (1936 кочана зелени и 118 кочана жълти) и 8 бр. кочани - специални формуляри .

10.3. Изготвяне на обобщен отчет за движението на НВ:

Изготвен по 1 обобщен отчет за движението на НВ на тримесечие - 4 отчета, които са изпратени до Министерство на здравеопазването.

11. Водене на регистър на лекарите и лекарите по дентална медицина, които предписват лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества от приложения № 2 и 3 на Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите -

Води се регистър от инспектора по НВ. През 2013 г. няма постъпили заявления за вписвания в регистъра.

Инспекторът по Наркотични вещества е участвал в едно заседание на Съвета по наркотични вещества към Община Шумен.

12. Изготвяне на планове, организиране и контрол на дейностите по медицинското осигуряване на населението при бедствия, аварии и катастрофи;

12.1. Проучване на потенциалните рискове за здравето при бедствия, аварии и катастрофи от невоенен характер, потребностите от медицинска помощ, ресурсите на лечебната мрежа и разработва планове за медицинското осигуряване на населението.

- изготвена информация до МЗ за състоянието на екипите за медицинско осигуряване, които се съхраняват в лечебните заведения;
- изготвени информации за МЗ за потреблението на електроенергия, топлоенергия и вода от лечебните и здравните заведения и окомплектованост с автотранспортни средства във връзка със залагане на потребностите при разработване на държавния военновременен план.

13. Разработване на военновременни планове за организацията на медицинската помощ за населението в региона и извършване на дейности по отбранително-мобилизационна подготовка.

13.1. Координация и контрол на дейността на лечебните и здравни заведения, свързана с медицинското осигуряване на населението при кризи.

- създаден областен съвет за медицинско осигуряване при бедствия, аварии и катастрофи към директора на РЗИ;
- изготвен е План на РЗИ - Шумен по медицинско осигуряване, защита при бедствия и отбранително-мобилизационна подготовка през 2013 г.;
- изготвен План за работа на Съвета по медицинско осигуряване на населението при бедствия, аварии и катастрофи към директора на РЗИ - Шумен през 2013 г.;
- изготвена Заповед за екипите за действия при бедствия, аварии и катастрофи;
- изготвен План за работа при усложнена зимна обстановка;
- Изготвен и изпратен Доклад до МЗ за подготовката за работа на ЛЗ от Област Шумен при усложнена зимна обстановка.
- Изготвен и изпратен на Областния управител на Шуменска област Доклад за подготовката за работа на ЛЗ от Област Шумен при усложнена зимна обстановка.

13.2. Проверки на организацията на медицинското осигуряване на населението при кризи в мирно и военно време в структурата на здравната мрежа.

През годината са извършени 16 проверки: 8 проверки по ОМП на „МБАЛ-Шумен” АД (2 проверки), „МБАЛ д-р Д. Беров” ЕООД гр. Нови пазар, „МБАЛ-Велики Преслав” ЕООД, ДПБ с. Царев брод, „КОЦ-Шумен” ЕООД, „МЦ МБАЛ-Шумен” ЕООД, „ДКЦ I- Шумен” ЕООД и 8 проверки за готовност на лечебните заведения за работа при зимна обстановка (на ДПБ с. Царев брод, „МБАЛ-Шумен” АД, „МБАЛ д-р Д. Беров” ЕООД, „МБАЛ-Велики Преслав” ЕООД, „КОЦ-Шумен” ЕООД, „МЦ МБАЛ-Шумен” ЕООД, „ДКЦ I- Шумен” ЕООД и ДМСГД).

13.3. Оказване на методична помощ на специалистите по ОМП на лечебните заведения при изготвяне на плановете за работа във военно време - оказана методична помощ на 10 лечебни заведения.

13.4. Участие в заседания на Областен щаб за координация на СНАВР при БАК – 12 заседания за годината.

13.5. Участие в две Учебно-методични съвещания по ОМП на Областния управител с изготвен доклад.

13.6 Проведени методически сборове със специалистите по ОМП на ЛЗ по теми, отнасящи се до гражданското планиране при кризи – 1 бр.

13.7 Изготвяне на списък на постоянно опасните обекти.

13.8 Проведени заседания на Регионалния съвет по медицинско осигуряване при БАК към Директора на РЗИ Шумен – 1 бр.

14. Разработване и участие в изпълнението на регионални програми и проекти в областта на медицинските дейности.

През 2013 г. на територията на област Шумен не са извършвани прегледи в мобилните кабинети по гинекология и педиатрия. С приемно-предавателен протокол през м. август 2013 г. същите са предадени на РЗИ-Благоевград.

15. Други дейности:

- направени по 25 анкети на тримесечие за корупция в лечебни заведения за болнична помощ;

МЕДИКОСТАТИСТИЧЕСКА И ИКОНОМИЧЕСКА ИНФОРМАЦИЯ

1. Събиране и анализиране на информация, свързана с разходването на публични средства в лечебните и здравните заведения на територията на областта, и осъществяване на контрол по спазването на методиката за субсидиране на лечебни заведения със средства от бюджета на Министерството на здравеопазването.

През 2013 г. три лечебни заведения от Област Шумен сключиха индивидуални договори с Министерство на здравеопазването по Методиката за субсидиране на лечебните заведения – „МБАЛ-Шумен” АД, „МБАЛ д-р Д. Беров” ЕООД, „МБАЛ-Велики Преслав” ЕООД.

За годината в РЗИ Шумен са приети и проверени 36 отчета (месечни и тримесечни) на ЛЗ сключили договор с МЗ. Проведени са две работни срещи за оказване на методична помощ на лечебните заведения по Методиката за субсидиране за 2013 година. Проверени и върнати за преработване отчети на лечебните заведения – 2 броя.

1.1. Извършване проверки на 5 % от случаите в ЛЗБП;

Съгласно изискванията на методиката са извършени 36 бр. проверки (14 на „МБАЛ-Шумен” АД, 8 на „МБАЛ – Велики Преслав” ЕООД, 14 на „МБАЛ д-р Д. Беров” ЕООД гр. Нови пазар), при които са проверени 5% от отчетените случаи. Изготвени са 10 доклада до Министерство на здравеопазването.

2. Контрол по спазване на нормативните изисквания към формата, съдържанието, условията и реда за използване, обработка, анализ, съхраняване и предоставяне на медицинска документация от лечебните заведения и медицинските специалисти.

Извършени са 10 проверки на АПМП-ИП по Наредба № 10 от 5.07.2000 г. за предоставянето на медико-статистическа информация и информация за извършваната медицинска дейност от ЛЗ.

3. Проучване и установяване потребностите в областта от лекари, лекари по дентална медицина, фармацевти и други медицински и немедицински специалисти с висше образование и предлага на министъра на здравеопазването броя на местата за следдипломно обучение .

РЗИ предостави информация на Министерство на здравеопазването за броя общопрактикуващи лекари, разкрили практика съгласно чл. 2, ал. 1 на Наредба № 15 от 2008 г. за придобиване на специалност „Обща медицина”.

Предоставена е информация за местата за специализанти през 2013 г. на лечебните заведения от Област Шумен, акредитирани за бази за обучение и потребностите от медицински специалисти в лечебните заведения съгласно Наредба № 34 от 29.12.2006 г. за придобиване на специалност в системата на здравеопазването (през месец април и през месец юни). Изготвен беше Анализ на състоянието на специалистите в областта на здравеопазването съгласно чл. 18, ал. 5 на Наредба № 34 от 29.12.2006 г. за придобиване на специалност в системата на здравеопазването.

Предоставена е 2 пъти информация на МЗ кои лечебни заведения на територията на областта имат потребност и са съгласни да назначат на трудов договор съответен специалист, обучаван на място, финансирано от държавата за срок равен на продължителността на обучението му.

Контролиране изпълнението на задължението на специалистите, обучавани на места, финансирани от държавата по чл. 11а от Наредба № 34/2006 г. на територията на областта – извършени са 3 проверки в „МБАЛ – Шумен” АД.

4. Събиране, обработване и предоставяне на финансово-икономическа статистическа информация за дейността и ресурсното осигуряване на лечебните и здравните заведения на територията на региона:

4.1. Събиране, обработване и контрол на отчетите по разделно отчитане на разходите в лечебните заведения за болнична помощ (ЛЗБП) - обработени са 7 бр. отчети („МБАЛ-Шумен” АД, „МБАЛ-Д-р Д. Беров“ ЕООД, „МБАЛ-В. Преслав” ЕООД, ДПБ с. Царев брод, „КОЦ - Шумен” ЕООД, СБАЛК „Мадара” ЕАД и ЦСМП).

4.2. Изготвяне анализи за дейността, финансовите и икономически показатели за публичните лечебни заведения за болнична помощ - 1 бр.

4.3. Събиране, обработване и контрол на финансовите отчети на ЛЗБП – предоставени по 12 отчета на „МБАЛ-Шумен” АД, МБАЛ-д-р Д. Беров” ЕООД, „МБАЛ-Велики Преслав” ЕООД, „КОЦ-Шумен” ЕООД.

4.4. Събиране, обработване, контрол и предоставяне в МЗ на справка за натуралните показатели в делегираните от държавата дейности по здравеопазване от общините – предоставени 24 бр. отчети от общините (от тях 4 са обобщени и изпратени в МЗ).

5. Събиране, обработване и предоставяне на медико-статистическа информация за дейността на лечебните и здравните заведения.

5.1. Събиране, извършване на контрол и предоставяне на НСИ отчетите за дейността на Детски ясли, Обединени детски заведения и ДМСГД – обработени 12 бр. отчети;

5.2. Събиране, извършване на контрол и предоставяне за обработка на ТСБ (НСИ) отчети за легловия фонд и персонала на ЛЗБП, хосписите, ЛЗИБП (ДКЦ,МЦ,МДЦ, СМДЛ,СМТЛ, ЦСМП, РЗИ и други дейности в здравеопазването към общините) - обработени общо 65 отчета.

5.3. Събиране, извършване на контрол, обработка и предоставяне на НЦОЗА на годишните статистически отчети на: ЛЗБП и хосписите; ЦСМП по филиали и ЛЗИБП по групировки; специализирани кабинети (психиатрични, кожно-венерологични и пневмо-фтизиатрични) към ЛЗИБП – обработени общо 431 отчета по график на НЦОЗА.

5.4. Събиране, извършване на контрол и обработка на оперативна статистическа информация – обработени през годината общо 326 отчета и сведения;

5.5. Събиране на информация и изготвяне на информационна карта за починалите деца на територията на областта – изготвени 2 шестмесечни информации изпратени до МЗ.

5.6. Кодирание и обработване на Съобщенията за смърт за събития на територията на областта – обработени през годината 2600 бр. съобщения.

5.7. Събиране и предоставяне на тримесечие на НЦОЗА на съобщения за суицидно действие – предоставени общо 102 бр. съобщения.

6. Изработване, анализ и оценка на здравно-демографските процеси на територията на региона, необходими за формирането на национална и регионална здравна политика.

След обработване на статистическата информация предоставена от ТСБ, НСИ и от годишни отчети на лечебните заведения са изготвени 64 справки – здравно-демографски, медико-статистически показатели на лечебните заведения и икономически показатели. Изготвен е Годишен анализ на здравно-демографското състояние и здравната мрежа в Област Шумен за 2012 г. Изготвени за здравно-демографския анализ – 28 справки, за община Върбица – 12 справки, за община Каспичан – 12 справки.

7. Дейности свързани с детското здравеопазване:

7.1. Поддържа се актуална информация за броя на децата, ползващи детски ясли и детски кухни на територията на региона. Подадена е информация в МЗ за броя на децата в детските ясли и броя на децата, ползващи детски кухни към 01.01.2013 г. след направени проверки на място съгласно ПМС № 367 от 30 декември 2011 г. за изпълнението на държавния бюджет на Република България за 2013 г. и писмо на Заместник министъра на здравеопазването с изх. № 94-46/07.01.2013 г. Извършени са 15 проверки (9 в ДЯ, 3 в ОДЗ и 3 в ДМК).

7.2. Участие в заседания на Комисии за детето към общини – 3 заседания през годината.

7.3. Изискана от лечебните заведения с родилни отделения информация – Информацията е предоставена от „МБАЛ-Шумен” АД (единственото лечебно заведение с родилно отделение в областта) и е относително:

- броя на извършените превенции на изоставяне на дете на ниво родилен дом съгласно Методическото ръководство за превенция на изоставянето на дете на ниво родилен дом и Наредбата за условията и реда за осъществяване на мерки за предотвратяване изоставянето на деца и настаняването им в институции, както и за тяхната реинтеграция – 12 броя.

- информация за броя на родените деца с увреждания – 12 броя.

7.4. През периода са проведени 3 заседания на Комисията по детска смъртност - изготвени са три протокола и 21 броя анкетни карти на починали деца.

7.5. Участия в Регионалния съвет по осиновяване към ОД „СП” Шумен – участие в 48 заседания за годината.

7.6. Осъществени са извънпланови тематични проверки, зададени от МЗ по дейността на ДМСГД Шумен и ДДМУ с. Васил Друмево.

8. Други дейности:

- извършени са 3 проверки за установяване на заявления от лечебните заведения капацитет за обучение на специализанти;

- дейности по контрол на предоставяне на допълнителна услуга избор на лекар/екип в лечебните заведения: извършени 4 проверки на „КОЦ-Шумен” ЕООД за предоставяне на услугата избор на лекар/екип;

предоставяне на информации на МЗ за лечебните заведения предоставящи услугата - на тримесечие данни от водения регистър и проверките.

- 1 проверка на АПМП – ИП по регистрацията.

ДЕЙНОСТИ ПО МЕДИЦИНСКА И РЕГИОНАЛНА КАРТОТЕКА НА МЕДИЦИНСКИТЕ ЕКСПЕРТИЗИ

1. Организиране и контрол на дейността по медицинската експертиза и на регионалната картотека на медицинската експертиза:

1.1. Издаване на Заповеди за състав на ЛКК.

През 2013 г. са издадени общо 57 бр. заповеди: 20 за сформирание на ЛКК/ закриване на състави на ЛКК; 37 за промени в състава на ЛКК.

1.2. Извършване от регионалния съвет към РЗИ на анализ и контрол на дейностите по експертиза на временната неработоспособност, осъществявани от лекуващите лекари, ЛКК и ТЕЛК на съответната територия;

Главен инспектор „ОКМД” е извършил 17 проверки на лечебни заведения за контрол на временната неработоспособност. Извършени са 4 проверки по линия на Регионален съвет с участие на представители от РЗИ, РЗОК и НОИ по издаване на болнични листи от лечебни заведения.

През 2013 г. е проведено 1 заседание на регионалния съвет.

1.3. Извършване от регионалния съвет към РЗИ на служебни проверки на не по-малко от 2 на сто от издадените на територията на съответната област решения за временна неработоспособност и експертни решения по чл. 103, ал. 3 на ЗЗ, избрани по случаен признак – извършени 4 бр. Проверки, при които са проверени 6% от представените болнични листи пред РУСО-Шумен.

1.4. Провеждане на работни/методични срещи по експертизата на временната неработоспособност с лекуващи лекари и ЛКК – проведени са 2 колегиума с лекари от ИБП.

1.5. Организация по експертизата на трайната неработоспособност и преосвидетелстване:

- проверка и заверяване на експертни решения – 6429 бр. ЕР за годината;

- приемане и обработка на документи за освидетелстване, преосвидетелстване и служебно преосвидетелстване от ТЕЛК, образуване на МЕД – 11237 бр. документи за годината;

- създаване/обработка на МЕД по обжалвани болнични листа – 160 бр. обжалвани болнични листи;

- изпращане на експертни решения на заинтересованите страни – 4887 бр. изпратени ЕР за годината;

- преписки с ТЕЛК и НЕЛК, НОИ, Регионална дирекция социално подпомагане и др. институции по медицинската експертиза – 6545 бр.;

- извършени справки и заверени копия на документи – 8733.;

1.6. Проведени са 4 срещи със съставите на ТЕЛК за трайна и временна неработоспособност;

1.7. извършени са 4 проверки на ТЕЛК (по 2 на ТЕЛК-Шумен и ТЕЛК-Нови пазар) за коректно попълване на реквизитите на експертните решения.

2. Участие в Комисии по Закона за интеграция на хората с увреждания – лекарите от дирекция „Медицински дейности” взеха участие в 58 заседания на Консултативните комисии по чл. 12, ал. 2 от ЗИХУ към Дирекциите „Социално подпомагане” в Област Шумен.

ПРОТИВОЕПИДЕМИЧЕН КОНТРОЛ

През 2013 г. дирекция “НЗБ” разполагаше със следните щатни длъжности:

1. Директор на дирекция	1
А. Отдел ПЕК вкл. Имунизационен кабинет	
1. Началник отдел	1
2. Главен инспектор	2
3. Младши инспектор	8
4. Младши експерт	1
5. Изпълнител-хигиенист	4
Б. Отдел”Медицински изследвания”	
1. Началник отдел	1
2. Главен експерт	1
3. Младши експерт	4
Всичко дирекция	23

Щатната окомплектованост на този етап удовлетворява нуждите на дирекцията.

Контролна и организационно-методична помощ.

Цялостната дейност на Д”НЗБ” по ДЗК бе организирана по предварително изготвени в началото на годината планове по отдели и индивидуални, съобразени с целите и изискванията на МЗ и регионалните приоритети по профилактика и контрол на острите заразни и паразитни болести, както и за имунопрофилактиката. Внедрената компютърна програма за ОЗБ улеснява и унифицира изготвянето на отчетите и помага за проследяване на тенденциите в развитието на заразните и паразитни болести и епидемиологичните показатели. Изработват се месечни, тримесечни и годишни отчети, таблици, графики и анализи. Всички обекти от картотеката имат оформени досиета, в които се съхраняват всички протоколи от извършени проверки и етапни епикризи.

Анализът на данните от проведените епидемиологични проучвания показва, че от всичко регистрирани през 2013 г. 2085 случая на заразни заболявания (без паразитологичните заболявания), с епидемиологично проучване са обхванати 100%. Общо проучените огнища са 3216 от които 23,44% (754) са селски и 76,56% (2462) градски. Проучените огнища от лекар са 1,49% (48).

Броят на откритите източници на зараза от епидемиологичните

проучвания са 1296, което представлява 62,16%. Общо са наблюдавани 23240 контактни, от които 1,30% (303) са лабораторно изследвани. С положителен резултат са 4,62% (14). От контактните са заболели 0,60% (139). Гамаглобулинова профилактика не е провеждана.

Плановите проверки, които отдел "ПЕК" е извършил през отчетната година бяха планирани и извършени съгласно дадените указания от МЗ. Съгласно плана на контрол са подлежали 462 лечебни, здравни и други заведения с общо 1005 обекта. Извършени са общо 2890 проверки в обектите както следва:

- Лечебни заведения за извънболнична помощ – 1833;
  - Амбулатории за индивидуална практика за първична медицинска помощ – 778;
  - Амбулатории за групова практика за първична медицинска помощ - 118;
  - Амбулатории за индивидуална практика за специализирана медицинска помощ – 275;
  - Амбулатории за групова практика за специализирана медицинска помощ – 29;
  - Амбулатории за индивидуална практика за първична дентална медицина – 288;
  - Амбулатории за групова практика за първична дентална медицина – 38;
  - ДКЦ – 60;
  - Медицински центрове – 164;
  - Дентални центрове – 9;
  - Медико-дентални центрове – 6;
  - Медико-диагностични лаборатории – 30;
  - Медико-технически лаборатории – 38;
- Лечебни заведения за болнична помощ – 248;
  - рискови отделения – 156;
  - нерискови отделения – 90;
  - други – 2;
- Други лечебни заведения – 110;
  - ЦСМП плюс филиали – 18;
  - КОЦ – 52;
  - Домове за медико социални грижи – 18 ;
  - Хосписи - 1;
  - Други ЛЗ – 21 ;
- Здравни кабинети в училища и детски заведения – 257;
- Други обекти – 11;

Издадени са 105 предписания във връзка със санитарно-хигиенното състояние на здравните кабинети, борба с ВБИ, борба и профилактика на ОЗБ, във връзка с Наредба № 21 от 18.07 2005 год. Съставени са 20 акта. Издадени са 15 наказателни постановления на обща сума 5500 лв.

В отдела бяха извършени дейности по отношение на:

- Удостоверения за регистрация /разрешаване на лечебни заведения за болнична и извънболнична помощ - 42;
- Сертификат за имунизационно състояние (международен) – 10 бр.
- Имунизационно свидетелство – 2 бр.
- Издаване на удостоверение за правоспособност за изпълнител на ДДД дейности – 2;
- Издаване становище за класифициране на отпадъците 2;

И през 2013 г. успоредно с провеждането на текущия здравен контрол, целогодишно е оказвана организационно-методична помощ по проблемите на профилактиката и контрола на заразните и паразитни болести в лечебните заведения за болнична и доболнична помощ и в здравните кабинети в детските и учебни заведения. Под различни форми са разяснявани нови нормативни и поднормативни документи, разпоредителни писма на МЗ, обсъждани са пропуски във воденето на медицинската документация, срочното представяне на отчетите в РЗИ, обсъждани са редица актуални проблеми в областта на заразните болести.

Анализ на заразните заболявания.

Анализът представя развитието и характерните особености на епидемиологичния процес при острите инфекциозни болести в Шуменска област през 2013 г.

Основните епидемиологични показатели са определени на база отчетни данни на отдела, допълнени с резултатите от лабораторните изследвания извършени в хода на епидемиологичните проучвания за целите на епидемиологичната диагноза. За целите на сравнителния анализ, динамичните промени на епидемиологичните показатели при отделните инфекции са показани в табличен вид.

Данните от епидемиологичната обстановка в областта са интерпретирани в контекста на регионалните тенденции през последните години в съответствие с целите и програмата на МЗ по профилактиката и контрола на заразните болести.

1. Обща заболяемост, смъртност и леталитет.

През 2013 г. са регистрирани 2085 заразни заболявания (без грип и ОРЗ и паразитологични заболявания), срещу 1557 за 2012 г. Общата заразна заболяемост е 1154,95‰ срещу 862,47‰. Наблюдава се 1,34 пъти завишение показателите на общата заразна заболяемост. Основно това се дължи на увеличаване броя на заболелите от варицела.

През 2013 г. има един регистриран смъртен случай от остри заразни болести (Ку-треска). Смъртността е 0,554‰, а леталитета е 100%. Сравнение с 2012 г. стойностите са еднакви.

С най-висока обща инфекциозна заболяемост в областта са общините – В.Преслав – 1980‰ (265 сл.), Шумен – 1321‰ (1237 сл.) и Нови пазар -1138‰ (192 сл.). С най-ниска обща заболяемост са

общините: Хитрино - 402‰ (25 сл.), Смядово – 552‰ (37 сл.) и Никола Козлево – 754‰ (46 сл.). Най-засегнати са възрастовите групи 4-7 год. – 352‰ (635 сл.), 1-3 год. – 312‰ (563 сл.) и 8-14 год. – 180‰ (325 сл.). От всичките ОЗБ 44,55% (929 сл.) са хоспитализирани, от които 40,26% (374 сл.) са регистрирани в селата, а 59,74% (555 сл.) са регистрирани в градовете. 44% (917 сл.) от ОЗБ са открити на първия ден, 31% (647 сл.) на втория ден, 10% (200 сл.) на третия ден и 15% (306 сл.) след третия ден. 73,43% (1531 сл.) от заболялите са регистрирани в градовете, а 26,57% (554 сл.) в селата. През двата сравнявани периода 2012 г. - 2013 г. година в динамиката на епидемиологичните показатели при отделните нозологични единици се наблюдават следните промени. При въздушно-капковите инфекции се наблюдава увеличение на заболяемостта 1,63 пъти, главно за сметка на увеличение заболяемостта от варицела. Заболяемостта от чревни инфекции е незначително завишена 1,05 пъти, главно за сметка на ентероколитите. При вирусните хепатити се наблюдава значително увеличаване на заболяемостта (3 пъти) за сметка на вирусен хепатит тип А. При трансмисивните, невроинфекциите, инфекциите с множествен механизъм на предаване и полово преносимите инфекции се наблюдава задържане на заболяемостта. Епидемиологичната характеристика на острата заразна заболяемост през 2013 година в Шуменска област се определя най-общо така:

- незначително увеличаване на общата заболяемост, главно за сметка на въздушно-капковите и чревните инфекции ;
- значително увеличаване на заболяемостта от въздушно-капкови инфекции – 1,63 пъти главно за сметка на варицела;
- задържане заболяемостта от чревните инфекции;
- задържане на заболяемостта от трансмисивни инфекции;
- задържане на заболяемостта от инфекции с множествен механизъм на предаване, невроинфекции и полово предаваните инфекции.

2. Структура на инфекциозната заболяемост.

Структурата се определя от две групи инфекции: въздушно-капкови – 56,66% (1223 сл.) и чревни 38,27% (798 сл.). Вирусните хепатити са 1,01% (21 сл.). Относителният дял на трансмисивните инфекции е 1,15% (24 сл.), а невроинфекциите – 0,52 % (11 сл.). Инфекциите с множествен механизъм на предаване са 0,09% (2 сл.). Полово–преносимите инфекции са 0,24% (5 сл.). Заболяемостта от инфекции на дихателните пътища е значително увеличена – 677,46‰ (1223 сл.) срещу 414,34‰ (748 сл.) за 2012 г. Ясно изразената тенденция през последните години за увеличение на дихателните инфекции спрямо чревните и през тази година се потвърждава. При чревните инфекции се наблюдава задържане на заболяемостта – 442,04‰ (798 сл.) срещу 422,10‰ (762 сл.) за 2012 година. Заболяемостта от вирусни хепатити е увеличена 3 пъти за сметка на вирусен хепатит тип А, а невроинфекциите, трансмисивните и

полово-преносимите инфекции отбелязват задържане. Основните епидемиологични показатели, характеризиращи разпространението на заразните болести, представени по нозологични единици е както следва:

Чревни инфекции.

През 2013 г. чревната заболеваемост е увеличена 1,05 пъти в сравнение с 2012 г. Тенденцията до сега чревните инфекции да заемат второ място в структурата на острите заразни болести не е нарушена. През тази година съотношението между чревните и въздушно-капковите инфекции е съответно 442,04% (798) към 677,46% (1223). Чувствително е намалена заболеваемостта при шигелозите – 1,65 пъти, а при салмонелозите се наблюдава задържане на заболеваемостта. При ентероколитите заболеваемостта - 1,12 пъти е по-висока, а при колиентеритите - 1.5 пъти по-ниска в сравнение с 2012г.

В структурата на чревните инфекции отново превес имат ентероколитите с неизяснена етиология 72,93% (574 сл.). Относителният дял на шигелозите и салмонелозите е съответно 2,88% (23 сл.) и 4,01% (32 сл.). За останалите чревни инфекции относителният дял е 8,52% (68 сл.).

Регистрираните в Община Шумен чревни инфекции представляват 53,50% (427сл.) от всички чревни заболявания в областта. Най-засегнати са възрастовите групи 1-3 год. 29,07% (232 сл.) и 0-1 год. 15,04% (120 сл.). Анализът на сезонността показва пролетно-лятна зависимост, като най-много заболявания са регистрирани през месеците: юли – 12,66% (100 сл.) и август – 11,78% (94 сл.). Всички заболели са обхванати с епидемиологично проучване.

През периода м. април – м. октомври бяха регистрирани 5 случая на кореман тиф. Трима от заболелите са свързани семейно. Всички заболели имат връзка със с. Черни връх. Четирима от тях живеят в гр. Шумен но имат имоти в селото, а петият е работил през този период в селото. При епидемичното проучване бяха издирени и микробиологично изследвани 48 контактни. Положителни не се откриха. На всички контактни бе препоръчана профилактика с Ципрофлоксацин и Бисептол. Няколко пъти бяха изследвани питейни води. Източника на заразата не беше открит.

Инфекции на дихателните пътища.

Заболеваемостта от въздушно-капкови инфекции е 677,46‰ (1223 сл.) срещу 414,34‰ (748 сл.) за 2012 г. Наблюдава се 1,63 пъти увеличение на заболеваемостта. Най-висока е заболеваемостта в общините В. Преслав – 1622‰ (217 сл.) и Шумен – 825‰ (773 сл.). Най-ниска е заболеваемостта в община Хитрино – 80‰ (5 сл.). Относителният дял спрямо общата заболеваемост е 58,66%. Трудно управляемите инфекции представляват 97,45% (1180 сл.) от въздушно – капковите инфекции. 82,66% (1011 сл.) са регистрирани в градовете по понятни причини. 6,70% (82 сл.) са хоспитализирани, от които 34 случая са от селата. Най-много са регистрираните заболели през месеците април, май и юни – 50,53% (618). Наблюдава се изразена лятна сезонност. Най-засегнати са възрастовите

групи 4-7 год. – 291,9‰ (527 сл.) и 8-14 год. - 142,3‰ (257 сл.).

Туберкулоза.

Регистрираната заболеваемост е 23,27‰ (42 сл.) срещу 27,14‰ (49 сл.) за 2012 г. Наблюдава се 1,17 пъти намаляване на заболеваемостта. Относителният дял спрямо общата инфекциозна заболеваемост е 2,01%, а спрямо дихателните инфекции е 3,43%. Най-висока е заболеваемостта в общините Каолиново – 57,88‰ (7 сл.), В.Преслав – 44,84‰ (6 сл.) и Венец – 42,03‰ (3 сл.). 47,62% (20 сл.) от регистрираните са в градовете. Анализът на възрастовата структура показва, че най-засегнати са възрастовите групи от 50-59 г. – 7,8‰ (14 сл.) и 70 г. – 4,4‰ (8 сл.). 100% (42 сл.) са лекувани в болнично заведение. Изразена сезонност не се наблюдава.

Грип и ОРЗ

През 2013 година е регистрирана заболеваемост 4594,85 ‰ (3924 сл.) случая на ОРЗ. През зимния период най-висока заболеваемост бе регистрирана през единадесета седмица – 155,27‰ (134 сл.). Предвид регистрираните стойности на заболеваемостта, грипна епидемия не бе обявявана. Анализът на заболеваемостта по възрастови групи показва, че най-висока заболеваемост има във възрастовите групи 0-4 години – 26728,74‰ (1154сл.) и 5-14 год. - 18443,66‰ (1343 сл.).

Трансмисивни инфекции

Регистрираната заболеваемост 13,29‰ (24 сл.) е 1,17 пъти по-ниска в сравнение с 2012 г. - 15,51‰ (28 сл.). Относителния дял спрямо общата инфекциозна заболеваемост е 1,15%. С най-висока заболеваемост е община Шумен – 19,22‰ (18 сл.). Най-засегната е възрастовата група 40-69 г. – 7,82‰ (18 сл.). 65,22% (15 сл.) са регистрирани в градовете. Хоспитализирани са 100% (24 сл.). По голяма част от болелите са регистрирани през пролетно-летния сезон. Проучени са 31 огнища и са открити 21 източника на зараза.

Невроинфекции

Регистрирана е 6,09‰ (11 сл.) заболеваемост срещу 3,32‰ (6 сл.) за 2012 г. Наблюдава 1,83 пъти увеличение на заболеваемостта главно за сметка на ОВП. Относителния дял спрямо общата инфекциозна заболеваемост е 0,53%.

Инфекции с множествен механизъм на предаване

Регистрираната заболеваемост няма статистическа стойност.

Полово – преносими инфекции

Заболеваемостта от ППИ - 2,77‰ (5 сл.) е 1,25 пъти по-висока в сравнение през 2012 г. - 2,22‰ (4 сл.).

Регистрирани взривове

През месец декември 2013 г. е регистриран контактно-битов взрив от Шигела флексер в гр. Нови пазар. Заболяват 4 деца на възраст 3 г., 6 г., 8 г. и 11 г. Всички са лекувани в Инфекционно отделение на МБАЛ Шумен. Източникът на зараза не е открит.

Анализ на резултатите от микробиологичния контрол на дезинфекционния и стерилизационен режим.

Микробиологичният лабораторен контрол в лечебните заведения за болнична и извънболнична помощ на извършваните в тях дезинфекции и стерилизации се провеждаше по предварително установен график, съобразен по обем със спецификата на лечебните заведения. Микробиологичен контрол се извършваше и по епидемични показания. Общият брой на взетите проби за контрол на дезинфекциите е 3262. От тях 85 – 2.60% са нестандартни, спрямо 3,85 % през 2012 г.

В структурно отношение нестандартните проби се разпределят както следва:

- 3,67% нестандартни проби от повърхности спрямо 3,25% през 2012 г.

- 1,19% нестандартни проби от болнично бельо спрямо 9,92 през 2012 г. – значително намаляване на процента нестандартни проби.

- няма нестандартни проби от предмети за обслужване на болни спрямо 2,75% за предходната година.

- 1,83% нестандартни проби от ръце на медицински и немедицински персонал спрямо 15% през 2012 г.

- 2,63% нестандартни проби от специализирана медицинска апаратура спрямо 5,26% за 2012 г.

- няма нестандартни проби от взетите проби от медицински инструменти спрямо 1,06% през 2012 г.

- 6,89% нестандартни проби от съдове за хранене спрямо 3,13% за предходната година.

В етиологичната структура на нестандартните проби, установени при контрола на дезинфекционния режим коагулазонегативните стафилококи са водещи – 45,8%, следвани от псевдомонас сп. – 30,5%, ешерихия коли – 10,5%, протеус мир. - 3%, клебсиела окс. – 2%.

С най-висок процент нестандартни проби през 2013 г. на база извършен микробиологичен контрол в лечебните заведения за болнична и извънболнична помощ е ДМСГД Шумен – 7,5%, като са изолирани Е.коли и Псевдомонас сп.

На второ място с висок процент нестандартни проби е ДПБ с. Царев брод с 6,08% с изолирани коагулазонегативни стафилококи и Пс. специес., следвани от КОЦ-Шумен с 5,88% където са установени Е коли, коагулазонегативни стафилококи и Псевдомонас сп.

В МБАЛ-Шумен при извършения микробиологичен контрол са взети 920 проби за контрол на извършваните дезинфекции – 24 от тях са нестандартни 2,60%. Изолирани са Ешерихия коли, Коагулазонегативни стафилококи, Псевдомонас сп., Протеус сп. Най-висок е процента на нестандартните проби от род Псевдомонас – 33,3%, следвани от коагулазонегативните стафилококи – 20,8%.

През 2013 г се осъществи контрол на извършваните дезинфекции в

амбулаториите за дентална практика. Взети бяха 1404 проби – 23 от тях са нестандартни – 1,63%, като основната част от тях са коагулазонегативни стафилококи – 78,2%, следвани от Е.коли – 17,3%.

Единични са нестандартните проби установени при извършения микробиологичен контрол във филиалите на ЦСМП. Същите са установени във филиалите в гр. Върбица и гр. В. Преслав.

През 2013 г. са взети 3112 проби за контрол на стерилизациите, от които 85 са нестандартни – 2,73% спрямо 1,48% през 2012 г. От изолираните микроорганизми в нестандартните проби преобладават Коагулазонегативни стафилококи – 68,23%, следвани от Стрептококус сп. – 3,52%, Стафилококус ауреус – 2,35%. Изолирането им налага извода за вторично контаминиране на стерилните материали.

При проведения текущ контрол в Централните стерилизационни на лечебните заведения за болнична помощ се констатира стриктно спазване на режима на стерилизация, както и своевременно отразяване в журналите за извършена стерилизация.

Анализ на ВБИ.

Осигуряването на качествено и безопасно медицинско обслужване е задължение на всеки изпълнител на здравни услуги и се включва като приоритетна задача в стратегиите и плановете за развитие на всяко лечебно заведение.

Провеждането на надзор на нозокомиалните инфекции е задължително за всяко лечебно заведение за болнична помощ. Въведените предпазни мерки в лечебните заведения представляват задължителен минимум от изисквания за ограничаване риска от разпространение на НИ.

При извършените през 2013 г. текущи и тематични проверки в лечебните заведения за болнична помощ се констатира, че се спазват разработените от тях и одобрени от Дирекция “НЗБ” програми за превенция и контрол на НИ.

В лечебните заведения със стационар в Шуменска област през 2013 год. са регистрирани 551 болни с ВБИ при преминали 34354 болни – 1,65% спрямо 2,17% за 2012 година.

Най-висок процент болни с ВБИ е регистриран в ДМСГД – 44,95%, увеличен спрямо същия за 2012 г. - 33,12%, където циркулацията на респираторни вируси е целогодишна и обуславя висок брой остри инфекции на горните дихателни пътища.

Понижен е процентът на регистрираните болни с ВБИ в МБАЛ-Шумен – 2,17% спрямо 2,59% през 2012 г., КОЦ Шумен – 0,93% спрямо 1,21% за 2012 г. и МБАЛ – Нови пазар- няма регистрирани ВБИ през 2013 г. Не са регистрирани нозокомиални инфекции в СБАЛК „Мадара” и ДПБ с. Ц. брод.

Леко завишен е процентът на регистрираните болни с ВБИ в МБАЛ – В.Преслав 0,018% спрямо 0,12 % за 2012 г.

В структурата на ВБИ водещи са уроинфекциите – 25,21%. На

следващо място с голям дял в структурата на ВБИ са инфекции на хирургическо място – 17,94% спрямо 12,85% през 2012 г. и белодробните инфекции – 10,78% спрямо 10,63% през 2012 г.

Завишен е броят на вентилационните пневмонии – 8,48% спрямо 7,49% през 2012 г., инфекциите на сетивните органи – 6,83% спрямо 4,79% за 2012 г. регистрираните сепсиси – 9,36% спрямо 6,59% за 2012 г, чревните инфекции – 4,42% спрямо 3,59% през 2012 г., кожни инфекции – 2,65% спрямо 0,60% през 2012 г.

Намален е броят на регистрираните интраабдоминални инфекции - 2,47% спрямо 2,84% за 2012 г. Изключително нисък е процентът на регистрираните ендометрити – 0,35% и др. гинекологични инфекции – 0,53%. Значително е намален процента на регистрираните инфекции на сърдечно-съдовата система – 0,35% спрямо 2,54% през 2012 г.

Годишен анализ на профилактичните имунизации.

През изтеклата година процеса на преминаване осигуряването на ваксините от МЗ в НЗОК не протече плавно, установиха се редица проблеми свързани с планирането и изготвянето на заявките от РЗИ и с доставянето на ваксините от НЗОК, които доведоха до липса на някои ваксини – като БЦЖ, което за определен период се раздаваше приоритетно само на родилните отделения.

Сроковете за извършване на доставки по договорите не бяха съобразени със сроковете за представяне на заявки от РЗИ към РЗОК за необходимите количества ваксини. Това създаваше риск за осигуряването на стабилност и непрекъснатост в изпълнението на Националния имунизационен календар и планиране на резервни количества ваксини.

Биопродуктите в РЗИ гр. Шумен се съхраняват в климатизирано хладилно помещение в хладилници в склад при отдел „ПЕК”.

Извършва се и се регистрира ежедневно двукратно замерване на температурите в хладилниците.

През 2013 год. не сме срещали затруднения със съхранението на биопродуктите.

Извършва се стриктен контрол в лекарските практики, както и при отпускането на биопродукти на ОПЛ за спазване на хладилната верига.

Индивидуалните практики за първична помощ са оборудвани с необходимата хладилна техника, термометри и хладилни чанти. Води се регистрация за двукратен температурен режим във всяка практика.

През 2013 г. имунизационния обхват в Шуменска област е 96,99%, при подлежащи за имунизации 16224, обхванати 15736. Реимунизационния обхват е 82,50%, при подлежащи за реимунизация 28159, обхванати 23231, общ обхват 87,88%, при подлежащи 44383 и обхванати 38967.

Данните са изчислени без включване на препоръчителни и целеви имунизации и реимунизации.

На 12 лица са издадени удостоверения за имунното им състояние необходими за пътуване в чужбина.

От новородените през 2013 г. 1375 деца всички имат избран личен лекар.

Неосигурени деца на практика няма, освен чужди граждани пребиваващи в страната без ЕГН. На лице са рискови групи от населението, които не водят децата си при ОПЛ за обхващане със задължителни имунизации и реимунизации.

Остава и тази година по-нисък процента на задължителните реимунизации във възрастовите групи от 25-65 г., поради миграция на младото население, невявяване за реимунизация при ОПЛ и наличие на здравно неосигурени лица.

Дейността на имунизационният кабинет на РЗИ за изтеклата година.

През имунизационния кабинет на РЗИ за изтеклата година са преминали 88 лица.

Уточнен е имунният статус и са изготвени имунизационни планове на 45 деца след временно прекъсване на обхващането им с имунизации поради миграция и заболявания.

Имунизационният кабинет се обслужва от един лекар – педиатър, работещ в отдел „ПЕК” на ДНЗБ.

Сероепидемиологичен надзор на ваксина-предотвратимите заразни болести.

През 2013 г. не са регистрирани случаи на епидемичен паротит, коклюш и рубеола.

Регистрирани са 7 случая на вирусен хепатит тип В.

Дейност по програмата на СЗО за ерадикация на полиомиелита.

С внедряването през 2013 г. на Уеб – базирана информационна система за надзор на ОВП като част от Националната надзорна система на заразните заболявания, активен надзор на болнични отделения на територията на област Шумен РЗИ упражнява активен епидемиологичен надзор на следните лечебни заведения:

- „МБАЛ-Шумен” АД- детско отделение - общ брой легла 25
- „МБАЛ-Шумен” АД - Инфекциозно отделение - общ брой легла 19
- „МБАЛ-Шумен” АД – Неврологично отделение – общ бр. легла 30
- „МБАЛ-Шумен” АД – ОАИЛ – общ брой легла 16
- „МБАЛ д-р Д.Беров” ЕООД - Детско отделение – общ брой легла

10

- „МБАЛ д-р Д.Беров” ЕООД - неврологично отделение – общ брой легла 16

- „МБАЛ В. Преслав” ЕООД - неврологично отделение – общ брой легла 15

Общ брой легла 131

За изтеклата година са регистрирани 9 случая на пациенти – деца с диагноза ОВП – парализа на Бел. На същите са изпратени фекални проби за ентеровируси. Няма потвърдени случаи.

През 2013 г. няма случаи на синдром на Гилен Баре.

Във връзка с писмо №91-00-158/31.10.2013 г. на МЗ в изпълнение на Националния план на РБългария за поддържане статуса на страната свободна от полиомиелит и за недопускане разпространението на полиомиелит сред най-уязвимите групи от населението, а именно децата до 15 год. – здравните инспектори от отдел ПЕК – дирекция НЗБ извършиха тематични проверки на всички лечебни заведения за извънболнична първична медицинска помощ, разпространени на територията на област Шумен, считано от 04.11.2013 г.- до 06.12.2013 г.

Проверени бяха 28820 пациенти, с редовен имунен статус са 25928 лица – 89,96%, без данни са 906 – 3,14%, в чужбина 1390 – 4,82%, с трайни противопоказания са 75 – 0,26%. За обхващане 521 деца до 15 г. възраст – 1,81%

Реимунизирани с ДТКаПИ подлежащи 217, обхванати 144. предстои изясняване и проверка на нередовните с имунизации деца по издадените предписания и текущи срокове – 53 на брой.

Анализ на резултатите от контрола на дератизациите и дезинсекциите в подлежащите на контрол обекти.

Фирмите упражняващи ДДД дейности на територията на Шуменска област през 2013 г. година са девет. Всички те извършват дезинсекция и дератизация на обекти по сключени годишни, сезонни договори и еднократни заявки. При извършените проверки се установи, че ръководителите на всички фирми имат документ за правоспособност за ръководство на ДДД дейности, издадено от НЦЗПБ, а дезинфекторите имат удостоверения за професионална подготовка издадени от РЗИ. Всички работят с препарати разрешени от МЗ. В обработените обекти се оставя съответен документ за достоверност на извършената услуга.

Дейности по Медицинска паразитология

С всяка изминала година нараства здравно-социалното значение на местните и внасяни в страната паразитози. Структурните промени в МЗ доведоха до нарушаване на съществуващите схеми на откриване и проследяване на пациентите. Това наложи усилен мерки, които са насочени към намаляване на местните паразитни болести, ограничаване на вноса на паразитозите от тропически страни и предотвратяване на тяхното местно разпространение.

Контролната дейност по надзора на паразитните болести се осъществяваше от главни и младши инспектори от отдел ПЕК на Дирекция “НЗБ”.

Лабораторната дейност в лаборатория “Медицинска паразитология” към РЗИ се извършваше от лекар специалист - главен експерт и младши експерт.

Няма промяна в звената за паразитологични изследвания.

Състояние на паразитозите:

През 2013 г. за паразитози са изследвани 21279 лица (от тях 8215 в

РЗИ) и са регистрирани 298 (63 съответно в РЗИ) опаразитени, от които 140 (58 в РЗИ) морфологично потвърдени и 178 (5 в РЗИ) серопозитивни. Сравнено с 2012 г. се констатира леко понижаване на броя на изследваните лица и на регистрираната опаразитеност сред населението на областта. Понижената опаразитеност може да е резултат и от целенасочената целогодишна контролна и методична дейност на РЗИ.

Местни паразитози

Контактни паразитози

Ентеробиоза

През годината са изследвани 9260 лица (6496 в РЗИ) и са регистрирани 64 опаразитени (39 в РЗИ). Основно изследванията са направени на деца от 2 до 7 години. Заболяването е с особено значение за детските заведения.

През отчетната година броя на децата в детските заведения леко намаля на 5836 за 2013 г. при 5936 за 2012 г.

Опаразитените с ентеробиус деца от организираните детски колективи са 38 при 40 за 2012 г. Опаразитеността в ДЗ е 0,615% за 2013 г. при 0,67% за 2012 г. Всички опаразитени са лекувани и изследвани контролно двукратно. Ако сравним опаразитеността в селските и градски детски заведения ще получим 28 в селските и 10 в градските. Резултатите показват, че трябва да продължи контрола върху санитарно-хигиенния и противоепидемичен режим. Предполага се, че има и некоректно взети изследвания, които дават нереален отрицателен резултат. И през тази година с профилактични изследвания са обхванати деца и ученици от социални домове. Всичките 121 детски заведения, бяха обхванати със санитарно-паразитологични изследвания.

Ламблиоза

Общо изследваните лица са 20665 (8193 в РЗИ), а опаразитените от тях са 52 (18 в РЗИ).

При профилактичните изследвания в организираните детски колективи са открити 14 случая на ламблиоза или 0,22% опаразитеност. 13 от случаите са в селата и 1 в градове. В сравнение с предходната година се отчита леко повишаване броя на случаите с ламблиоза, като почти всички случаи са в селски детски заведения.

И през тази година се проведе профилактично паразитологично изследване на лицата от социалните домове за стари хора. От изследваните 337 домащици не се откри паразитози.

Останалите случаи на ламблиоза са у лица изследвани профилактично за здравни книжки, деца за постъпване в детски заведения и профилактични изследвания на деца от 2 до 7г. Опаразитените деца и възрастни са лекувани и контролно изследвани двукратно.

Геохелминтози

Аскаридоза

През отчетната година има регистрирани 2 случая на аскаридоза при

6 за 2012 г. Пациентите са диспансеризирани, лекувани и контролно изследвани. Няма ендемични селища в района. Вероятно обаче има скрита заболяемост. Във връзка с това при всяка среща със здравни работници се провеждаше и консултация за най-често срещаните паразитози.

Хелминтозоозни

През последните години придобиват все по-голямо здравно значение, като особено обезпокояваща е ехинококозата.

Ехинококоза

Ехинококозата е основен и нерешен проблем и тази година. Регистрирани са общо 20 случая на ехинококоза при 26 за 2012 г. Заболеваемостта е 11,18‰. С първична ехинококоза са 18, а с рецидив 1. От всички случаи 3 са деца до 14 години. Преобладават първичните случаи. Ако разгледаме случаите по локализация – 11 са в черен дроб и 6 в бял дроб. Един от пациентите е с полиорганна локализация в бял дроб и слезка, два от случаите са с кисти локализиращи в бял и черен дроб. Рецидива е на пациент опериран за ехинокок пак на бял дроб. Има 6 пациента с назначено постоперативно противорецидивно лечение с Zentel. От оперираните 15 живеят в селата и 5 в градове. Най-ниската възраст е дете на 6 години. Два от четирите случая при деца са с множествена ехинококоза. От изложеното по-горе може да се направи заключение, че не се променя съществено заболяемостта, като относителния дял на децата се запазва висок. Това може да е резултат и от спрянатата Национална програма за борба с ехинококозата.

В борбата с ехинококозата е необходим комплексен подход с обединяване на усилията на хуманни и ветеринарни медици и достатъчно финансови средства.

Общият брой на изследваните лица е 125 с 34 положителни, изследвани по метод ЕЛИЗА.

Трихинелоза

Изследвани са 8 лица по метод РПХА, няма положителни резултати.

На територията на област Шумен през 2013 г. по данни на ОДБХ Шумен са открити 4 трихинелозни прасета. Едното през месец януари в землището на с. Венец, месото е предадено в екарисаж без да е консумирано. Второто е отстреляно през месец ноември по време на лов в землището на гр. Смядово. Няма хора консумирали от месото преди излизане на резултата. Третия случай е на отстреляни две прасета в землището на с. Тушовица. Няма хора консумирали от месото преди трихинелоскопията. След излизането на резултата месото е предадено за унищожаване в екарисаж. В края на годината бяха изпратени уведомителни писма за повишаване на клинично-епидемиологичната насоченост към трихинелозата до всички ОПЛ, ДКЦ, МЦ и управителите на МБАЛ в областта.

За отчетната година няма регистриран епидемичен взрив.

Тениидози

За отчетния период са регистрирани 3 случая (единия е регистриран в РЗИ) на тениидози при хората. Паразита се доказва, както макроскопски, така и микроскопски. Пациентите са лекувани и контролно изследвани в съответствие с наредбата. Попълнени са и анкетни карти.

При профилактичните изследвания в детските заведения и здравни книжки не се откриха яйца на паразита.

Трихоцефалоза

През отчетната година не се откриха яйца на паразита.

Опортюнистични паразитози

Токсоплазмоза

Проведени са серологични изследвания на 480 лица (21 в РЗИ) със 141 положителни (5 в РЗИ). Диагностичните затруднения са свързани с разграничаване на случаите на остра токсоплазмоза.

Основният изследван контингент са бременни жени и пациенти с алергични прояви. Всички пациенти на които е необходимо лечение, такова беше проведено след консултация с паразитолог. Направиха се и контролно-серологични изследвания на лекуваните..

Бластоцистоза

При профилактично изследване на фекална проба се откриха бластоцисти в 2 от пробите. Проведе се лечение и контролно изследване.

Внасяни паразитози

Малария

Изследван е един български гражданин завърнал се от ЮАР. Няма случай на доказана малария.

Лабораторно-диагностична дейност

Тази дейност е с приоритетно значение. За изминалата година са изследвани общо 31431 проби (15604 в РЗИ). Най-голям е дялът на изследваните проби за хелминти и протозои – 29926 (14691 в РЗИ), следвани от санитарно-паразитологичните 892 и имунологични изследвания 613 (21 в РЗИ).

Разпределението на изследваните лица за хелминти и протозои е съответно най-много профилактични предимно деца и здравни книжки. Няма изследвани по епидемични показания. По клинични показания са изследвани 5 пациента съответно за аскаридоза 2, тениаринхоза 3.

Диагностиката на всеки постъпил материал беше направена в срок и по всички необходими методики за рутинна диагностика.

Санитарно-паразитологична дейност.

С лабораторен контрол са обхванати 125 обекта или това са постоянните детски заведения и социални домове. Взеха се 892 проби и направиха 892 анализа.

През отчетния период бяха взети: 54 проби от почва, 84 проби от хранителни продукти, 715 битова среда, 17 от открити водоеми и 22 други.

От направените изследвания не се изолираха яйца и ларви на паразити.

Медицински изследвания

В отдел “МИ” на дирекция “НЗБ” се извършват микробиологични, паразитологични и серологични изследвания. В по-голям процент изследванията са с профилактична насоченост. За отчетния период в микробиологична лаборатория са извършени 17271 броя изследвания, от които 198 са положителните проби. В чревен кабинет са изследвани лица с профилактична насоченост и по епидемични показания. Извършени са 8480 изследвания, от които 3 положителни

Осъществява се и контролът на дезинфекцията и стерилността на отдел “ПЕК”, като в микробиологична лаборатория са извършени 3189 изследвания за контрол на дезинфекция и 3136 изследвания за контрол на стерилност. За посочения брой изследвани проби с отклонения са 170. Контролът обхваща различни заведения за болнична и извънболнична помощ, медикодиагностични лаборатории и стоматологични кабинети. В серологичната лаборатория на отдела са извършени 2394 изследвания: за ХИВ, Хепатити - Б и С, за листерия, бруцелоза, сифилис, AST и WR. В серологична лаборатория общия брой на положителните проби за различни видове изследвания е 25. Лабораторията извършва и изследвания по Националната програма за превенция и контрол на ХИВ и сексуално предавани инфекции. Във връзка с това за определени периоди лабораторията отчита своята дейност пред МЗ- за броя изследвани за ХИВ лица на територията на облас Шумен, за изследвани за ХИВ лица от пневмофтизиатричната мрежа, и от категориите: хемодиализирани пациенти, персонал от диализни структури, бременни и медицински персонал претърпял рискова експозиция. В серологичната лаборатория три пъти в годината се проведе и безплатна кампания за изследване на ХИВ. За 2013 г. са се изследвали по желание общо 883 лица.

Два пъти годишно лабораториите към отдел “МИ” вземат участие във външен лабораторен контрол, за което получават съответни сертификати, даващи им право да участват в договорни отношения с медицинските заведения, както и е гаранция за качество на работа.

ДЪРЖАВЕН ЗДРАВЕН КОНТРОЛ

ЩАТ:

1. Директор на дирекция	1
А. Отдел ”ДЗК”	
1. Началник отдел	1
2. Старши инспектор	1
3. Младши инспектор	7
4. Гл. специалист- строителен техник	1
Б. Отдел ”ПБПЗ”	
1. Началник отдел	1

2. Главен инспектор	1
2. Старши експерт	2
3. Младши инспектор	2
В. Отдел "ЛИ"	
1. Началник отдел	1
2. Главен експерт	2
3. Старши експерт	1
4. Младши експерт	1
4. Главен специалист	5
Всичко дирекция	27

Началникът на отдел ПБПЗ беше в болнични от м. януари до м. май вкл., а от м. септември до м. декември длъжността беше вакантна. Един от старшите експерти в отдел ПБПЗ беше в неплатен отпуск за отглеждане на дете до 8 годишна възраст от м. октомври до м. декември вкл. По един от инспекторите в отдел ПБПЗ и в отдел ДЗК бяха в болнични от м. януари до м. май вкл., а главеният експерт - физик от отдел ЛИ беше в болнични от м. февруари до м. април вкл.

В отдел „Лабораторни изследвания” на функционален принцип са изградени пет обособени лабораторни звена.

Началникът на отдел ЛИ (ОКА) е инженер-химик, който ръководи контролно звено „Химични агенти и прах” и отговаря за цялостната работа на отдела.

Обособени звена „Физикохимичен контрол на храни” и „Физикохимичен контрол на води, козметични продукти и битови химични препарати” се ръководи от старши експерт, който е инженер-химик.

Обособено звено „Санитарно микробиологичен контрол” се ръководи от главен експерт – лекар със специалност „Микробиология”.

Обособено звено „Физични фактори на средата” се ръководи от главен експерт – физик.

Трима от лекарите в дирекцията имат придобита специалност, съответно: д-р Й. Костова – „Обща хигиена”, д-р Н. Попова – „Комунална хигиена” и д-р Й. Йорданова – „Микробиология”.

Всички останали служители на дирекцията притежават необходимото образование, квалификация и дългогодишен опит в контролната и лабораторно изпитвателната дейност.

Дейността на дирекцията се ръководеше от изготвения план на база указанията на МЗ. Със заповед на директора на РЗИ обектите бяха разпределени между здравните инспектори. Със заповед на Министъра на здравеопазването бяха определени лицата, извършващи контрол на химичните вещества и смеси, а със заповед на директора на РЗИ бяха определени лицата, извършващи контрол на службите по трудова медицина. На база изготвения план на дирекцията и предварителните разчети за брой проверки на обект, тематични проверки, среднодневна натовареност на инспектор бяха изготвени персонални планове.

Отчитането на дейността на инспекторите беше ежедневно по основните показатели - проверки, съставени актове, предписания, заповеди. Издаваните документи задължително се съгласуваха с началниците на отдели.

Ежеседмично се провеждаха работни съвещания за отчитане на извършеното и поставяне задачите за седмицата. Извършената дейност се отчиташе съгласно въведената отчетна документация, като отделните специалисти ежедневно отчитаха дейността си пред съответните ръководители. При приемане на дневните отчети, началник отделите следяха за правилното оформяне на първичните документи, а чрез маршрутните листи и за спазване на трудовата дисциплина.

На тримесечие се изготвяше отчет за дейността на дирекцията и по отдели.

Инспекторите бяха своевременно информирани и за новоизлезлите нормативни документи, които след това се разглеждаха подробно на организираните колегиуми.

Контрол беше упражняван и при издаване на документите за административна принуда - номериране на бланките актове, завеждането им в деня на издаване, правилното им оформяне. Освен на хартиен отчетността на дейността се водеше и на електронен носител.

През годината се извършваше актуализация на компютърната програма, в посока пълното обхващане цялостната дейност на дирекцията. С въвеждането ѝ бяха улеснени и процесите на регистрация и изходящата документация, както и проследяемостта на сроковете за изпълнение на предписаните мероприятия и получените жалби.

ПРЕДВАРИТЕЛЕН ЗДРАВЕН КОНТРОЛ

През годината в инспекцията са постъпили за разглеждане 93 проектно-сметни документации и устройствени схеми и планове (115 за 2012 г.). За 89 (95,7%) от тях бяха издадени положителни становища срещу 112 (97,4%) за 2012 г. За отчетния период няма издадени заповеди за спиране на строителство на обекти. От постъпилите за издаване на здравно заключение документации 81,7% са устройствени схеми и планове, а 18,3% - инвестиционни проекти (23,5% са на обекти с обществено предназначение, 47,1% - други, неподлежащи на здравен контрол (офиси, магазини за промишлени стоки, производства различни от тези за храни и др.), а 29,4% - лечебни заведения.

Най-честите причини за издаване на отрицателно становище на обектите и през 2013 г. бяха тяхната некомплектваност и несъответствие със здравните норми и изисквания.

Директорът на дирекцията е взел участие в 51 заседания на ЕС към общините, 4 заседания на областни ЕС, 1 ЕЕС към РИОСВ и 8 ЕС към други ведомства.

Всички постъпили в инспекцията документации, бяха разглеждани на заседания на определения със Заповед на директора на РЗИ Експертен

съвет по ЗТЕ. През годината бяха проведени 45 заседания на ЕС при РЗИ, на които бяха разгледани и дадени становища за 93 инвестиционни проекта, устройствени схеми и планове.

35 обекта, подлежащи на въвеждане в експлоатация бяха обхванати с проверки в хода на строителство. В зависимост от вида на обекта се извършваше необходимия за целта лабораторен контрол, след което се издаваше становище относно съответствието със здравните изисквания. За 2013 г. бяха издадени 30 становища (при 31 за 2012 г.). Служители от дирекцията взеха участие в 31 приемателни комисии за въвеждане в експлоатация на обекти срещу 28 за 2012 г.

Дейността на дирекцията по контрола на стоките от внос през годината се осъществяваше в съответствие с Инstrukция за подобряване взаимодействието между Агенция митници и Министерство на здравеопазването. Чрез факс от Митническо бюро Шумен бе потърсено съдействие за съмнителни стоки в 2 случая, касаещи внос на дрехи втора употреба.

ТЕКУЩ ЗДРАВЕН КОНТРОЛ

През отчетния период инспекторите от отдели ДЗК и ПБПЗ извършиха общо 7689 проверки на обекти с обществено предназначение, на продукти, стоки и дейности със значение за здравето на човека при план 6455. По-големият брой проверки спрямо планираните е за сметка на тези, извършени във връзка със засиления контрол по спазване разпоредбите на чл. 54 и чл. 56 от Закона за здравето за ограничаване на тютюнопушенето и злоупотребата с алкохол, изискванията на Наредба № 2 от 2013 г на МЗ за здравословното хранене на децата на възраст от 0 до 3 г. в детски колективи и детски кухни и с получени нотификации по системата RAPEX. Изпълнението на плана за проверки е 119,1%.

През изтеклата година инспекциите в обектите с обществено предназначение и инспекцията на продуктите, стоките и дейностите със значение за здравето на човека се извършваха съгласно процедурите, утвърдени от МЗ. След приключване на инспекцията здравните инспектори изготвяха констативен протокол. За констатирани нарушения се издаваше предписание, като сроковете за изпълнение на предписаните мероприятия се съгласуваха със собствениците на обектите. Най-често предписания са издавани при констатирани несъответствия в материалната база на обектите и неспазване на здравните изисквания, следвани от липса или некачествено обеззаразяване на питейната вода, констатирани пропуски по документацията и несъответствия, констатирани при етикетирането, наднормени нива на шум излъчван от локални източници, разположени в урбанизираната територия.

Контролът по спазване на установените с нормативен акт забрани и ограничения за тютюнопушене и за продажба на алкохолни напитки съпътстваше като задача дейността на инспекторите през цялата година.

Извършени бяха общо 2074 проверки по спазване разпоредбите на чл. 54 от Закон за здравето, с които бяха обхванати 1209 обекта.

През изминалата 2013 г. здравните инспектори от дирекция „Обществено здраве“ извършиха 4609 проверки по спазване разпоредбите на чл. 56 и чл. 56а от Закона за здравето (ДВ бр. 70/2004 г., изм. и доп.), с които бяха обхванати 2527 обекта в област Шумен. От общия брой проверки 744 бяха в обекти за хранене и развлечения; 420 – в детски и учебни заведения; 1298 – в други закрити обществени места по смисъла на §1а от допълнителните разпоредби на Закона за здравето, вкл. административни сгради и сгради на учреждения, в които се обслужват или имат достъп гражданите, обекти с обществено предназначение (места за настаняване и средства за подслон (хотели, къщи за гости, хижи и др.), ЖП гари, автогари, читалища, транспортни средства за обществен превоз и др.) и 65 на открити обществени места по смисъла на чл. 56а от Закона за здравето.

Организиран и извършен бяха 44 съвместни проверки със служителите на ОД на МВР извън работното време на инспекцията (в почивни, празнични дни и вечер след 22 часа).

За допуснати нарушения бяха съставени 43 акта, от които 42 на физически лица и 1 на юридическо лице. Издадени бяха 29 наказателни постановления на обща стойност 11400 лв. В резултат на проверките на собственик на обект за хранене и развлечения беше издадено 1 предписание за предприемане на организационни мерки за недопускане тютюнопушене в заведение.

За посочения период в РЗИ са постъпили 20 сигнала за неспазване на забраните за тютюнопушене на обществени места – 10 за нарушения в ЗОХ, 4 – в административни сгради и 2 – в обекти с обществено предназначение. По 7 от сигналите са наложени санкции. При 13 от сигналите не са установени посочените в тях нарушения.

През годината сътрудниците на дирекцията са изготвили и връчили 326 предписания за отстраняване на хигиенни неблагополучия и подобряване хигиенното състояние на обектите. Средният брой предписания на инспектор, упражняващ здравен контрол беше 29,6. Броят на издадените заповеди за спиране на обекти и дейности и забрана реализация на стоки и продукти е 7 срещу 9 за 2012 г. Броят на съставените актове е 93 (69 за 2012 г.), от които 6 по имуществени санкции, с 65 наказателни постановления. Средната сума на едно наказателно постановление е 263,08 лв. за 2013 г. при 173,81 лв. за 2012 г.

През 2013 г. най-честите нарушения, за които са предприети мерки за административна принуда са:

- неспазване на забраните и ограниченията за тютюнопушене на обществени места;
- липса или некачествено обеззаразяване на питейната вода;

- неизпълнение на изискванията за лична здравна документация на персонала;

- неспазване разпоредбите на Наредба № 27 за здравните изисквания към дрехите втора употреба;

- нарушения на здравните изисквания в обекти с обществено предназначение.

Длъжностите на санкционираните лица са собственици, персонал и посетители на обекти с обществено предназначение и ЗОХ, водомайстори и др.

През отчетния период са разгледани 90 жалби, включително и подадените по телефон или по електронна поща. От приключените жалби 33 са били пренасочени към други ведомства, 41 са били неоснователни и 16 основателни. 82% от постъпилите жалби са били неоснователни или са касаели други ведомства. Пренасочените са били главно за отглеждане на голям брой животни в жилищната зона, замърсяване на околната среда или извършване на шумни дейности от съседи, опасни сгради. Осемнадесет от разгледаните жалби са били за неспазване забраната за тютюнопушене на закрити обществени места, петнадесет – за нарушения на здравните изисквания в обекти с обществено предназначение, осем – за продукти и стоки със значение за здравето на човека, седем – за наднормени нива на шум, предизвикан от локални източници, а шест от жалбите са били влошени качества на води за питейно-битови цели. Всички жалбоподатели са били уведомявани за резултатите от проверките и предприетите действия в нормативно определените срокове.

ТЕКУЩ КОНТРОЛ НА ОБЕКТИ С ОБЩЕСТВЕНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

През 2013 г. на контрол от отдел ДЗК са подлежали 1931 обекта срещу 1903 през 2012 г. С проверки бяха обхванати всички 1931 обекта, подлежащи на контрол. Общо за отчетния период бяха извършени 4233 проверки при план 4110. Средната кратност на проверките беше 2,19 (при 2,39 за 2012 г.) на обект. Изпълнението на плана за проверки е 103%. Среднодневната натовареност на сътрудник е била 3,9 (при 3,9 за 2012 г.).

През годината инспекторите от отдела са изготвили и връчили 280 предписания. 3 от предписанията бяха за спиране експлоатацията на обекти или части от тях, а 277 за отстраняване на хигиенни неблагоприятия и подобряване хигиенното състояние на обектите. Средния брой предписания на сътрудник, упражняващ здравен контрол беше 35.

Издадени бяха 7 заповеди (при 9 за 2012 г.), от които 3 за спиране експлоатацията на обекти или части от тях, 3 за спиране реализацията на продукти и стоки със значение за здравето на човека (биоциди, детергенти и бутилирана вода) и 1 за унищожаване на бутилирана вода.

Броят на съставените актове беше 90 (при 68 за 2012 г.) с 62 наказателни постановления. Шест от съставените актове бяха за имуществени санкции. Средната сума на едно наказателно постановление

беше 261,29 лв., а за 2012 г. - съответно 171,77 лв. Най-честите нарушения, при които са наложени санкции и издадени заповеди за спиране експлоатацията на обектите са както следва:

- неспазване на забраните и ограниченията за тютюнопушене на закрити обществени места;
- липса или некачествено обеззаразяване на питейната вода;
- нередовни ЛЗК;
- неспазване разпоредбите на Наредба № 27 за здравните изисквания към дрехите втора употреба;
- нарушения на здравните изисквания в обекти с обществено предназначение.

Санкционирани лица най-често са посетители на заведения за хранене и развлечения, собственици и персонал на обекти с обществено предназначение, водомайстори и др.

И през 2013 г. беше запазена тенденцията най-голям брой санкции да бъдат наложени в ЗОХ и комунални обекти, следвани от обекти за търговия с дрехи втора употреба.

Средният брой проверки, при които е предприета една мярка за административна принуда, изчислена на база брой съставени актове и брой издадени заповеди беше 47,0 при 59,1 за 2012 г.

През 2013 г. продължи регистрацията на обектите с обществено предназначение от отдел „ДЗК”. Подадени бяха 121 уведомления за разкриване на обекти с обществено предназначение или за промяна в обстоятелствата, вписани в регистъра; регистрирани бяха 14 обекта, заличени – 73; регистрирани бяха 109 обекта, с което общият брой на регистрираните обекти достигна до пореден № 3782 (обекти, контролирани от ДЗК - отдел ДЗК, ДНЗБ и РК-Варна).

Контрол на обекти за отглеждане, възпитание и обучение на деца

През 2013 г. с контрол бяха обхванати всички подлежащи обекти за отглеждане, възпитание и обучение на деца. Извършени бяха 833 проверки в 240 обекта – средно 3,5 проверки на обект. Контролът беше насочен към спазване законодателството за осигуряване на по-благоприятна среда за обучение и възпитание на децата и учениците.

Като практика при контрола над УВЗ през годините се утвърди извършване на проверка по състоянието на материално-техническата база на училищата през 2-ро тримесечие, с предписване на мероприятия за подобряването и, а през 3-то тримесечие за готовността на учебните заведения за новата учебна година.

Учебните заведения, подлежащи на контрол в Област Шумен са 74, разпределени както следва: НУ – 3; ОУ – 38; СОУ – 16; помощни училища – 2; професионални гимназии – 12; колежи – 2; ВУЗ – 1.

От тях 2 са частни (професионални колежи по туризъм), а останалите 72 са държавни или общински.

В края на учебната 2012/2013 година бяха извършени проверки във всички 74 УЗ с регистрирани 77 учебни бази подлежащи на контрол за оценка на материално-техническата база и преценка на необходимостта от ремонти дейности през летните месеци.

За привеждане в съответствие със здравните изисквания бяха издадени 36 предписания на 35 учебни заведения. Най-често предписваните мероприятия бяха за преобоядисване на класни стаи и коридори, ремонт на санитарни възли (отремонтиране на водопромивни съоръжения и неизправни врати, преобоядисване и подмяна на счупени фаянсови плочки), ремонт на физкултурни салони, осигуряване на нормени стойности на осветлението в учебните помещения.

До 10.09.13 г. с проверки са обхванати всички подлежащи на контрол 74 учебни заведения, като 35 от проверките са за контрол по изпълнение на дадените предписания. Във всички 35 училища са изпълнени изцяло предписаните мероприятия.

За подобряване базите на детските заведения в областта бяха издадени 126 предписания.

С лабораторен контрол през годината бяха обхванати 9 обекта – 2 ДЯ и 7 ЦДГ. В детските заведения и училищата беше извършено измерване на осветлението и на параметрите на микроклимата. В 3 от детските градини се установи, че осветлението не отговаря на здравните норми и съответно бяха издадени 3 предписания. В 1 от детските ясли и в 5 от детските градини се установи, че параметрите на микроклимата не отговарят на здравните норми и съответно бяха издадени 6 предписания.

Контрол на оптики

През отчетната година подлежащите на контрол 21 обекта бяха обхванати с общо 39 проверки. Издадени бяха 2 предписания за подобряване на хигиенното състояние и с цел отстраняване на констатираните несъответствия с нормативните изисквания.

Контрол на водоснабдителни обекти и съоръжения

С текущи проверки през годината бяха обхванати всички централни водоизточници и самостоятелно разположени водоснабдителни съоръжения. Извършени бяха съответно 583 проверки на водоизточници и 755 проверки на водоснабдителни обекти и съоръжения за питейно-битови цели. Издадени бяха 95 предписания, от които 93 до управителя на „В и К Шумен” ООД, гр. Шумен. 29 от предписанията бяха за възстановяване цялостта на оградите на СОЗ пояс I на водоизточниците, а 66 - за предприемане на мерки за отстраняване на констатирани несъответствия в качествата на питейната вода, подавана за водоснабдяване на населените места в област Шумен. Спрямо отговорните лица бяха предприети необходимите действия за съставяне и предявяване на актове за установените административни нарушения. Съставени бяха 23 акта за констатирани нарушения, от които 21 акта за несъответствия в качествата на питейната вода и 2 за нередовни ЛЗК на водомайстори.

Контролът над водоснабдяването от язовир „Тича“, като основен водоизточник за градовете Шумен и Велики Преслав винаги е бил приоритет за отдел „ДЗК“. За установяване състоянието на СОЗ на язовир „Тича“ бяха извършени неколkokратни проверки. Не беше констатирано неспазване на забраните и ограниченията в СОЗ. За водоизточника няма актуализиран проект за СОЗ.

МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ НА ФАКТОРИ НА ЖИЗНЕНАТА СРЕДА

Контрол и мониторинг на води

Питейни води

Съвместно с Басейнова дирекция за Черноморски район с център Варна беше изготвен обобщен годишен доклад за 2012 г. за качеството на повърхностните води, предназначени за питейно-битови цели и извършено четирикратно пробонабиране (09.04.2013 г., 07.05.2013 г., 07.08.2013 г. и 12.11.2013 г.) и проследяване качествата на водата на язовир „Тича“ по дълбочини (на 0, 5, 10, 15, 20 и 25 м). В РЗИ беше проведен лабораторен контрол по микробиологични показатели от приложение № 1 (№ 43-46) на Наредба № 12 за качествените изисквания към повърхностните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване (ДВ бр. 63/02 г.). От проведените 88 изследвания се наблюдава 100% съответствие на резултатите по показателите коли форми – общо (при 37° С), фекални колиформи, фекални стрептококи и салмонела с препоръчителните стойности в приложение № 1 към чл. 1, ал. 1 от Наредба № 12 (ДВ бр. 63/2002 г.). Изискванията към качеството на водите от язовир „Тича“ за категория А1 се считат за изпълнени по микробиологични показатели.

През 2013 г. на режимно водоснабдяване са били 6 населени места – предимно селища, чиито водоизточници са с малък дебит, влияещ се от летните суши. Най-тежък е бил режима от м. юни до м. септември. Засегнати са били част от селищата в четири общини – Шумен, Върбица, Хитрино и Каспичан.

През 2013 г. бяха актуализирани мониторинговите програми разработените съвместно с „В и К Шумен“ ООД, гр. Шумен и с останалите 14 ведомствени водоснабдителни дружества. Повишена беше взискателността към ВиК операторите по отношение изпълнението в пълен обем на задълженията им, свързани с мониторинга на качествата на питейните води, съгласно изискванията на Наредба № 9 на МЗ, МРРБ и МОСВ за качеството на водата предназначена за питейно-битови цели (ДВ 30/2001 г., изм.) и предоставяне в РЗИ на данните от извършения мониторинг, съгласно изискванията на Закона за водите. Издадено беше 1 предписание на юридическо лице за спазване на мониторинговата програма по отношение на показателите включени в периодичния мониторинг.

Като цяло планът за вземане на проби за лабораторен анализ бе изпълнен съгласно разработения график. Ръководството на инспекцията положи усилия за осигуряване на необходимия транспорт.

Всички зони на водоснабдяване бяха обхванати с лабораторен контрол. Извършени бяха общо 9484 изследвания по показателите на постоянния и периодичния мониторинг – от тях 8222 от водопроводната мрежа на населените места, 644 от водопроводната мрежа на ведомствени водоснабдявания, 618 от местни водоизточници. По ДЗК от централни водоснабдявания на населените места са извършени 8222 изследвания, от които 8134 отговарящи на изискванията на Наредба № 9 на МЗ, МРРБ и МОСВ за качеството на водата предназначена за питейно-битови цели (ДВ бр. 30/2001г., изм.). Процентът на изследванията, отговарящи на Наредба № 9 на МЗ, МРРБ и МОСВ (ДВ бр. 30/01 г.) е 98,93 % (при 98,98 % през 2012 г.).

От общия брой проби с отклонения по химични показатели 60% бяха по показател нитрати и 40% - по показател мътност. Характерно за региона е сезонното рязко покачване броя на нестандартните проби по показател мътност в месеците с обилни валежи и интензивно снеготопене, обяснимо с карстовия характер на терените в областта, както и с липсата на пречиствателно съоръжение при язовир „Тича“. За 2013 г. това беше в периода от 18 януари до 28 май. Чрез средствата за масова информация населението беше уведомено за влошените качества на водата и беше препоръчано същата да не се ползва за пиене. От страна на РЗИ беше засилен контролът над обеззаразяването на водата и лабораторния контрол. Не бяха констатирани други отклонения по изследваните физико-химични и микробиологични показатели.

През 2013 г. трайни отклонения от хигиенните норми по химични показатели, бяха регистрирани само по показател нитрати. Общият брой населени места, с установено през годината наднормено съдържание на нитрати е 21 (при 24 през 2012 г.), разпределени в 19 (при 20 през 2012 г.) зони на водоснабдяване.

Повишено съдържание на нитрати през 2013 г. беше установено при лабораторния контрол на питейната вода от следните населени места в област Шумен - с. Новосел, с. Струйно, с. Мараш, с. Овчарово, с. Методиево, с. Янково, с. Сечище, с. Избул, с. Писарево, с. Мировци, с. Преселка, с. Беджене, с. Лятно, с. Капитан Петко, с. Черноглавци, с. Боян, с. Единаковци, с. Каменяк, с. Върбак, с. Църквица и с. Каравелово.

В три от изброените села бяха установени стойности на нитрати над 100 мг/л – с. Янково, с. Преселка и с. Беджене.

Вода с повишено съдържание на нитрати е консумирало 5,11% от населението на Областта през 2013 г., като за сравнение този процент през 2012 г. е бил 5,13%, а през 2011 г. – 5,62%.

Понижение на стойностите на нитратите под 50 мг/л беше установено при лабораторния контрол на питейната вода от следните

населени места в областта – с. Костена река, с. Жилино, с. Д. Войников, с. Красен дол, а повишение над 50 мг/л – в с. Каменяк.

В сравнение с 2012 г. беше отчетено понижение на нитратите под 100 мг/л в с. Овчарово и в с. Боян.

По-голяма част от констатираните отклонения по микробиологични показатели се дължаха на пропуски в обеззаразяването на водата.

Ежемесечно с отдел ПЕК се анализираха данните от лабораторния контрол и регистрираната чревна инфекциозна заболяемост, като не бе констатирана връзка между тях. Своевременно на „В и К Шумен” ООД, гр. Шумен се съобщаваха получените резултати при лабораторния контрол, както и констатираните несъответствия.

В информационната система бяха попълнени данните от мониторинга на питейните води за 2012 г. и бяха изпратени в указания от МЗ срок.

Води за къпане

На територията на Област Шумен няма няма официално определени от областния управител и от кметовете на десетте общини зони за къпане, както и водни площи, в които къпането е изрично забранено, но ползващи се традиционно от голям брой къпещи се.

Води от плувни басейни

Съвместната дейност с БЧК при разкриване и последващия контрол на плувните басейни е традиционно добра.

През отчетната година беше извършен контрол на качествата на водата в един закрит и три открити плувни басейни. За лабораторен анализ бяха взети 42 проби. Проведени бяха 415 изследвания, от които 205 по химични и 210 по микробиологични показатели. Нямахме нестандартни проби.

Контрол над транспортния шум

От 23.09.13 г. до 08.10.13 г., на основание Наредба № 54 от 2011 г. на Министерство на здравеопазването и Министерство на околната среда и водите за дейността на националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне информация от промишлените източници на шум в околната среда (ДВ бр. 3/ 2011 г.) и по указания на Министерство на здравеопазването за определяне на броя, разположението и разпределението на пунктовете за мониторинг както и периодичността на измерванията, от екип специалисти на отдел „Лабораторни изследвания” към РЗИ Шумен беше проведен ежегодния мониторинг на имисионния шум на територията на града. Измерванията бяха извършени в 15 пункта. В два последователни дни се извършиха по 6 замервания на пункт. Наблюдаваният показател беше еквивалентното ниво на шума. Отчетено беше влиянието на интензивността на движението на моторните превозни средства за час, структурата на транспортния поток, вида и състоянието на

пътното покритие, наклона на улиците, наличието на озеленяване и вида на околното застрояване.

Най-високи средни шумови нива бяха измерени в пунктовете прилежащи към пътни и железопътни трасета, като във всеки от тях е превишена допустимата норма от 60 дБА.

Високите шумови нива, регистрирани на тези улици, са вследствие на големия брой преминаващи през пунктовете автомобили, техническото състояние на моторните превозни средства и скоростта на движението.

Не бяха установени средни стойности на шума в и над диапазона 73-77 дБА.

Най-високо средно шумово ниво в диапазона 68-72 дБА беше установено в 1 пункт – бул. „Симеон Велики” до № 14.

Средни стойности на шума в диапазона 63-67 дБА бяха регистрирани в 8 пункта – ул. „Софийско шосе” до № 13, бул. „Славянски” (южно платно) до № 7, ул. „Дедеагач” до бл. 13, бул. „Ришки проход” до № 15, бул. „Плиска” до № 6, бул. „Мадара” до № 17, ул. „Вл. въстание” до № 18, ул. „Дедеагач” до № 21.

Средни стойности на шума в диапазона 58-62 дБА бяха установени на ул. „П. Парчевич” до № 18.

Със средни стойности на шума под 58 дБА бяха 5 пункта – ул. „Ген. Драгомиров” до ЦДГ, ул. „Ивайло” до № 18, ул. „Каварна” до читалище „Т. Петков”, ул. „Спартак” до № 24, ул. „Боровец” до № 10.

През 2013 г. няма измерени максимални стойности над 70 дБА.

Увеличение на средните стойности на еквивалентните нива на шума спрямо 2012 г. се наблюдава в 9 от пунктовете от 0,1 дБА на пункта на бул. „Славянски” (южно платно) до № 7 и на пункта на бул. „Мадара” до № 17 до 2,4 дБА на ул. „Ген. Драгомиров” до ЦДГ. Увеличението на средните еквивалентни нива на шума в 6 от пунктовете е свързано с увеличаване брой на преминалите моторни превозни средства за час.

Намаление на средните стойности на шума се наблюдава в 5 от пунктовете - от 0,6 дБА ул. „Софийско шосе” до № 13 до 2,2 дБА на ул. „Спартак” до № 24.

Нива на шум под граничната стойност за ден за съответната зона са регистрирани в пунктове №№ 7÷10 (бул. „Мадара” до № 17, ул. „Вл.въстание” до № 18, ул. „Дедеагач” до № 21, ул. „Ген. Драгомиров” до ЦДГ).

Като цяло интензивността на моторните превозни средства е увеличена в 8 от пунктовете. По отношение структурата на потока, увеличението е за сметка на леките коли и МПС с дизелови двигатели. Състоянието на пътното покритие в 12 от пунктовете е добро, а при 3 е задоволително.

Предприетите благоустройствени мероприятия в гр. Шумен се изразяват в рехабилитация и реконструкция на общинската пътна мрежа, частично залесяване на определени улици. Приет беше окончателния Общ

градоустройствен план на гр. Шумен, в който са заложили мероприятия, водещи до намаляване на имисионния шум. Поетапно беше подобрена шумоизолацията на общински сгради (детски ясли, детски градини и учебни заведения), подлежащи на усилен шумозащита. По-малко внимание се отделя на вътрешно кварталната пътна мрежа, където също е необходима подмяна на пътната настилка и допълнително озеленяване.

Доклада беше изпратен до кмета на община Шумен, МЗ и НЦОЗА.

Контрол на шума от локални източници

В периода от 01.01.2013 г. до 31.12.2013 г. в РЗИ - Шумен постъпиха 9 жалби от граждани за наднормени нива на шум излъчван от 7 локални източника (търговски обекти, увеселителни заведения, сервиси за услуги и други), разположени в урбанизираната територия. Две от жалбите бяха основателни, а 7 – неоснователни. И двете от основателните жалби касаеха само един локален източник на шум. Издадени бяха 2 предписания за предприемане на мерки за недопускане на шум в околната жилищна среда над граничните стойности.

Контролът на локални източници на шум от обекти, срещу които е получена жалба в РЗИ беше извършван чрез проверки и измервания (3 пъти в рамките на 12 месеца). Първото измерване беше извършено при получаване на жалбата, второто - след изтичане срока на предписаните мероприятия, а третото - в рамките на 12 месеца от датата на изтичане на срока на предписанието. Измерването беше провеждано в жилището на жалбоподателя или в най-близката до източника на шум жилищна сграда.

При проверките се следеше за спазване изискванията на Закона за защита от шума в околната среда (ДВ бр.74/2005г., изм.) и на Наредба № 6 за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху човешкото здраве (ДВ бр.57/2006г.)

МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ НА ПРОДУКТИ И СТОКИ СЪС ЗНАЧЕНИЕ ЗА ЗДРАВЕТО НА ЧОВЕКА

Контрол на бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води

В Област Шумен с проверки бяха обхванати 63 обекта, от които 2 фирми - производители на бутилирани трапезни води, 61 обекта за търговия с бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води. При проверките в търговските обекти не бяха установени нарушения и несъответствия с нормативните изисквания.

По физико-химични показатели в РЗИ Варна бяха изследвани 9 проби (с 405 анализа) бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води. Всички отговарят на здравните изисквания.

По микробиологични показатели (E. coli, колиформи, фекални стрептококи, Псевдомонас аеругиноза, сулфитредуциращи клостридии)

бяха взети за изследвания 10 проби бутилирани води, от които една проба не отговаряше на Наредбата за изискванията към бутилирани, натурални минерални, изворни и трапезни предназначени за питейни цели (ДВ бр. 66/2008 г) по показатели колиформи и фекални стрептококи. За констатираното нарушение беше съставен акт на отговорното лице. Издадени бяха предписание и заповед за спиране експлоатацията на обекта за производство на бутилирани трапезни води, заповед за спиране реализацията на наличните количества бутилирана трапезна вода и заповед за унищожаване на 92 литра бутилирана вода.

Във връзка с проведената тематична проверка на бутилирани води, предлагани чрез системи топла/студена вода в обекти за временно настаняване, съобразно Указанието на МЗ за планиране дейността на РЗИ и допълнителни разпоредби (Рег. № 16.00-118/24.06.13 г.) бяха взети за изследвания 10 проби за наличие на *E. coli*, колиформи, фекални стрептококи, Псевдомонас аеругиноза, от които всички бяха стандартни.

Контрол над козметични продукти

На територията на Областта има регистрирани три предприятия за производство на козметични продукти. С контрол бяха обхванати и 175 обекта за съхраняване и търговия с козметични продукти. Извършени бяха общо 398 проверки за контрол на козметични продукти за спазване изискванията по отношение на състава, етикетирването, опаковките, условията и сроковете на съхранение, условията на предлагане, необходима документация и други специфични изисквания, посочени в съответните нормативни актове.

Контролната дейност през годината беше насочена към козметични продукти, предназначени за деца; козметични продукти, предназначени за поддържане на зъбите или лигавиците в устната кухина (вкл. за избелване на зъбите); козметични продукти предназначени за защита от слънчево изгаряне и предявяваните претенции по отношение на тяхната ефикасност; козметични продукти за приложение върху кожата на лицето; козметични продукти, съдържащи наноматериали. Засилен беше контрола към козметичните продукти внос от трети страни и спазването на нормативните изисквания от лицата, които пускат на пазара в страната такива продукти.

По писма на МЗ бяха извършени 8 насочени проверки във връзка с получени уведомления по системата RAPEX. Търсени бяха 66 опасни козметични продукта в обектите за търговия с тях.

За констатирано нарушение при извършена проверка в предприятие за производство на козметични продукти беше съставен акт на отговорното юридическо лице и беше издадено предписание за отстраняване на несъответствията с нормативните изисквания.

При пробонабирането на козметични продукти беше спазено изискването 50% от общия брой козметични продукти да са внос от трети страни, 40% да са от българско производство и 10% да са с произход от ЕО.

По микробиологични показатели бяха изследвани 18 проби козметични продукти, от които 9 бяха продукти предназначени за деца.

Физикохимичен контрол на козметични продукти беше извършен на 64 броя проби (при план 63) с 89 броя изследвания. За съдържание на водороден пероксид бяха изследвани 9 проби козметични продукти, за съдържание на амоняк – 6 проби, а за съдържание на сребърен нитрат – 6 проби, за борна киселина, борати и тетраборати – 14 проби, за формалдехид – 6 проби, за тиогликолова киселина – 9 проби (при план 8), за литиев хидроксид – 4 проби, за съдържание на цинк пиритион – 4 проби. Мониторинг за съдържание на тежки метали беше проведен при 6 козметични продукта в РЗИ Варна.

Всички изследвани 82 броя проби козметични продукти отговарят на здравните изисквания по изпитваните микробиологични и физико-химични показатели.

В началото на първо, второ и трето тримесечие бяха изготвяни и изпращани в МЗ справки за постъпилите в РЗИ Шумен уведомления по чл. 14, ал. 1 и чл. 14, ал. 2 от Наредба № 36 за изискванията към козметичните продукти (ДВ бр. 101/2005 г., изм.).

Контрол върху химичните вещества, смеси и изделия

На територията на Областта функционират 7 предприятия, произвеждащи химични смеси, от които 2 са производители на биоциди и 5 – на детергенти. От извършените 311 проверки 12 бяха в производствени обекти, 1 – на фирма вносител на детергенти, 88 на дистрибутори на биоциди и детергенти и 210 – на потребители надолу по веригата.

Засилен беше контрола върху пуснатите на пазара химични вещества и смеси по отношение спазване на изискванията за опаковане и за етикетиране, регламентирани от Наредбата за реда и начина на класифициране, опаковане и етикетиране на химични вещества и смеси; наличие на информационен лист за безопасност на български език от вносителите и дистрибуторите и неговото съответствие с нормативните изисквания; предоставянето на информация, съгласно Дял IV на Регламент REACH; пускането на пазара на вещества в самостоятелен вид, в смеси или в изделие, за които в Приложение № XVII на Регламент REACH се съдържа ограничение; спазване на задължението на лицето, което пуска на пазара химична смес, класифицирана като опасна въз основа на физико-химичните и токсикологичните ѝ свойства, за изпращане в МЗ на информация за химичния състав, физико-химичните и токсикологичните ѝ свойства; спазване на изискването пуснатите на пазара биоциди и биоцидни препарати да имат разрешение за пускане на пазара, издадено по реда на ЗЗВХВС.

По писма на МЗ бяха извършени 6 насочени проверки във връзка с получени уведомления по системата RAPEX. Търсени бяха 20 опасни продукта в обектите за търговия с тях.

Издадено беше 1 предписание на производител за констатирано нарушение при етикетирването на биоциди и 2 заповеди за спиране пускането на пазара или употребата (на производител на детергенти и на потребител на биоциди надолу по веригата).

С 35 проверки бяха обхванати и разкритите в Областта 18 селскостопански аптеки. За отстраняване на констатирани несъответствия с нормативните изисквания бяха издадени 10 предписания.

Бяха взети 2 броя проби от детергенти за анализ на съдържанието на P_2O_5 .

През годината бяха издадени 4 разрешения за отстраняване на азбестосъдържащи материали.

Контрол на дрехи втора употреба

В разкритите на територията на област Шумен обекти за търговия с дрехи втора употреба бяха извършени 218 проверки. За констатирани нарушения на изискванията на Наредба № 27 за изискванията към дрехите втора употреба бяха издадени 4 предписания и бяха съставени 15 акта на отговорните лица.

КОНТРОЛ НА ДЕЙНОСТИ СЪС ЗНАЧЕНИЕ ЗА ЗДРАВЕТО НА ЧОВЕКА

Контрол върху дейността на службите по трудова медицина

На територията на Област Шумен през годината функционираха 10 служби по трудова медицина. Една от регистрираните служби - СТМ „Авицена 2002” ООД със седалище и адрес на управление гр. Шумен, ул. „Оборище” № 2, вх. Б, ет. 3, ап. 12 не е извършвала дейност от създаването си, поради което с проверки през годината бяха обхванати 10 служби по трудова медицина.

Всички 10 действащи служби бяха обхванати с 22 проверки, като бяха проконтролирани за наличие на регистрация и пререгистрацията в МЗ и за съответствие на дейността им с изискванията на нормативните актове за осигуряване на здраве и безопасност при работа.

Службите имат сключени договори с предприятията, които обслужват. Изпълняват задълженията си по чл. 25а, ал. 1, т. 1-5 от ЗЗБУТ (оказват помощ на работодателите за създаване на организация за безопасност и здраве при работа, при необходимост предлагат мерки за отстраняване и намаляване на установения риск, организират и провеждат обучение на работещи и служители по правилата за опазване на здравето и безопасността при работа, изготвят оценка на професионалните рискове, извършват наблюдение и анализ на здравното състояние на работещите). В състава на службите няма лица, посочени в чл. 25б, ал.3 от ЗЗБУТ. Всяка от службите по трудова медицина има утвърден правилник за устройството и дейността си. Водените от СТМ здравните досиетата на работещите в обслужваните предприятия са окомплектовани и съдържат всички необходими данни.

Всички СТМ извършват консултации и подпомагат работодателите, с които имат сключени договори при организирането на предварителните и периодични медицински прегледи и изследвания за ранното откриване на изменения в организма в резултат от въздействие на работната среда.

Службите извършват наблюдение, анализ и оценка на здравното състояние във връзка с условията на труд на всички обслужвани работници.

В срок до 30 юли 2013 г. от всички СТМ бяха предоставени в РЗИ изготвените обобщени анализи на здравното състояние на работещите във всяко от обслужваните предприятия за предходната година. Спазени бяха минималните изисквания към съдържанието им. В представените анализи беше отразена връзката между конкретните условия на труд и здравното състояние на работещите.

За отстраняване на пропуски по документите, водени от СТМ бяха издадени 3 предписания, 2 от които ръководителите на службите изпълниха в посочените срокове, а едно е със срок за изпълнение 30.07.2014 г.

ТЕМАТИЧНИ ПРОВЕРКИ И ПРОВЕРКИ С ДРУГИ ВЕДОМСТВА

През годината бяха извършени **2 планови тематични и 10 насочени проверки след писма на МЗ.**

В периода юни – август 2013 г. от здравните инспектори в отдел „Държавен здравен контрол“, дирекция „Обществено здраве“ при РЗИ-Шумен беше извършена **тематична проверка за прилагане на система за управление на безопасността на продуктите и добри хигиенни практики при предлагането на бутилирани води чрез системи топла/студена вода.** Извършени бяха 10 проверки и бяха взети 10 проби за изследване на микробиологични показатели. Съгласно лабораторните протоколи всички проби отговарят на нормативните изисквания по изследваните микробиологични показатели (коли форми в 100 мл, ешерихия коли в 100 мл, ентерококи в 100 мл, псевдомонас аеругиноза в 250 мл).

Във връзка с писмо на МЗ изх. № 16-00-178/27.08.2013 г. в периода от 30.08.13 г. до 10.09.2013 г. беше извършена **насочена проверка относно готовността на разкритите на територията на Област Шумен учебните заведения за откриване на новата 2013/2014 учебна година.**

Учебните заведения, подлежащи на контрол в Област Шумен са 74, разпределени както следва: НУ – 3; ОУ – 38; СОУ – 16; помощни училища – 2; професионални гимназии – 12; колежи – 2; ВУЗ – 1.

От тях 2 са частни (професионални колежи по туризъм), а останалите 72 са държавни или общински.

В края на учебната 2012/2013 година бяха извършени проверки във всички 74 УЗ с регистрирани 77 учебни бази подлежащи на контрол за

оценка на материално-техническата база и преценка на необходимостта от ремонти дейности през летните месеци.

За привеждане в съответствие със здравните изисквания бяха издадени 36 предписания на 35 учебни заведения. Най-често предписваните мероприятия бяха за пребоядисване на класни стаи и коридори, ремонт на санитарни възли (отремонтиране на водопромивни съоръжения и неизправни врати, пребоядисване и подмяна на счупени фаянсови плочки), ремонт на физкултурни салони, осигуряване на нормени стойности на осветлението в учебните помещения.

До 10.09.13 г. с проверки са обхванати всички подлежащи на контрол 74 учебни заведения, като 35 от проверките са за контрол по изпълнение на дадените предписания. Във всички 35 училища са изпълнени изцяло предписаните мероприятия.

През четвъртото тримесечие на 2013 г. от здравните инспектори в отдел „Държавен здравен контрол”, дирекция „Обществено здраве” при РЗИ-Шумен беше извършена тематична проверка за спазване изискванията на **чл. 15 от Наредба № 3 от 2008 г. за условията и реда за осъществяване дейността на службите по трудова медицина.**

Целта на проверката беше да се провери осъществяват ли службите по трудова медицина дейността си по определените съгласно правилника им процедури, в съответствие с изискванията на наредбата.

Обект на проверката бяха регистрираните на територията на област Шумен служби по трудова медицина.

С проверката бяха обхванати регистрираните на територията на Област Шумен 10 служби по трудова медицина и 1 офис на СТМ „ТЕКНОХИМ” ЕООД със седалище и адрес на управление гр. София, ул. „Хан Омуртаг” № 72, ет. 1.

Служба по трудова медицина „АВИЦЕНА – 2002” ООД със седалище и адрес на управление гр. Шумен, пл. „Оборище” № 2, вх. Б, ет. 3, ап. 12 не беше обхваната с тематичната проверка, тъй като не е извършвала дейност от създаването си, за което има представено уведомително писмо от управителя.

Проверките бяха насочени към установяване наличието на актуален правилник за устройство и дейността на СТМ.

В правилника на всяка от службите бяха проверени следните раздели:

- Устройство на службата
- Дейност на службата
- Вътрешна система за наблюдение и контрол на дейността на службата
- Организация на документооборота
- Организация на работното време на службата.

При проверката бяха направени следните констатации:

- Всяка от проверените служби има утвърден правилник за устройство и дейността.

- Осем от проверените служби осъществяват дейността си по определените съгласно правилника им процедури.

- СТМ „Медика 2002” ЕООД не е разработила раздел „Устройство на службата” и раздел „Дейност на службата” съгласно т. 1 и т. 2 на чл. 15.

- СТМ „Максима консулт – СБ” ЕООД не е разработила раздел „Дейност на службата” съгласно т. 2 на чл. 15.

За горепосочените констатирани нарушения на СТМ „Медика 2002” ЕООД и СТМ „Максима консулт – СБ” ЕООД бяха издадени 2 предписания, които ръководителите на службите изпълниха в определените срокове.

По писма на МЗ бяха проведени **9 насочени проверки във връзка с получени уведомления по системата RAPEX**. Търсени бяха 86 опасни стоки. Извършени бяха 423 проверки, при които не бе установено наличието им. За резултата от всички проверки бе уведомена в срок Дирекция „ОЗ” при МЗ.

С писмо на МЗ вх. № 4759/01.11.2013 г. беше отменено провеждането на тематичната проверка по спазване разпоредбите на Наредба № 2 за здравните изисквания към гробищните паркове (гробища) и погребването и пренасянето на покойници (обн. ДВ, бр. 36/2011 г.) и на тематичната проверка за спазване изискванията на Наредба № 36 за изискванията към козметичните продукти по отношение козметичните продукти предназначени за приложение върху кожата на лицето – за избелване и козметични продукти, които са предназначени за приложение върху зъбите – за избелване.

Добра е съвместната дейност с общинските контролни органи по места. С инспекторите по Наредба № 1 на Общините бяха извършени съвместни проверки по жалби, за спазване действащата нормативна уредба.

Във връзка с контрола по спазване забраната за тютюнопушене на обществени места бяха извършени съвместни проверки със служители на ОД на МВР извън работното време на инспекцията (в почивни, празнични дни и вечер след 22 часа).

С представители на РИОСВ бяха извършени съвместни проверки на оператори, с издадени разрешителни по чл. 104, ал.1 от ЗООС.

ДЕЙНОСТ ПО ОПАЗВАНЕ ОБЩЕСТВЕНОТО ЗДРАВЕ

Основните задачи, по които работи отдел „ПБПЗ” през 2013 г. бяха:

1. Наблюдение на здравословното състояние, някои фактори на жизнената среда, начина на живот на групи от населението на регионално ниво и търсене връзка и зависимост между тях с цел прилагане на адекватни профилактични мерки и промотивни здравни мероприятия.

2. Изпълнение на дейности по Национални и регионални програми за ограничаване на заболяемостта и смъртността от социално значими заболявания, свързани с поведенческите фактори на риска (тютюнопушене, нездравословно хранене, злоупотреба с алкохол и др.) и факторите на риска в околната среда.

3. Ангажиране на обществеността, НПО, областните и общинските ръководства в организацията, финансирането и организирането на дейности по здравна промоция, здравно образование и борба с вредните за здравето навици.

4. Системен контрол по спазване наредбите на Закона за здравето (чл. 54, чл. 55, чл. 56) за ограничаване на тютюнопушенето и злоупотребата с алкохол и Наредба № 6 от 2011 г. на МЗ за здравословното хранене на децата от 3 до 7 г. в детските заведения, Наредба № 2 от 2013 г. на МЗ за здравословното хранене на децата на възраст от 0 до 3 г. в детски колективи и детски кухни, Наредба № 37 от 2009 г. на МЗ за здравословното хранене на учениците и Наредба № 24 от 2006 за здравните изисквания при изготвяне и спазване на седмичните разписания на учебните занятия..

5. Активно сътрудничество със СМИ при реализиране на дейности на отдел ПБПЗ и РЗИ.

6. Организиране на масови прояви, свързани с Международни и Национални дни, посветени на здравен проблем.

7. Планиране, разработване и разпространение на съвременни печатни здравно-образователни, информационни и методични материали за нуждите на населението.

8. Осъществяване на ефективна координация на отдел ПБПЗ с местните и регионалните здравни структури, с отделите ПБПЗ от съседни области, НЦОЗА и МЗ при изпълнение на дейностите по профилактика на болестите и промоция на здравето.

Приоритетните целеви групи, с които работихме през годината бяха:

1. Деца от ЦДГ, ученици, студенти и хора в третата възраст.
2. Деца и ученици от етническите малцинства и ДДЛРГ.
3. Жени в активна възраст и менопауза и рискови групи по отношение на остеопорозата.
4. Медицински специалисти от ЦДГ и училищата, педагогическите съветници в училищата.

АНАЛИЗИ, ОЦЕНКИ, ПРОУЧВАНИЯ

През 2013 г. от служителите в отдела бяха извършени следните анализи, оценки и проучвания:

1. Анализ на здравословното състояние на организирани детски и ученически колективи.

2. Анализ на качеството на атмосферния въздух в Област Шумен за 2012 г. (по данни на РИОСВ) и анализ на здравното състояние на

населението по нозологични единици, имащи доказана връзка със замърсителите на атмосферния въздух.

3. Годишен обобщен доклад за качествата на питейната вода в региона.

4. Годишен доклад за шумовото натоварване на гр. Шумен.

5. Анализ и оценка чрез проучване на организираното хранене на децата на възраст от 0 до 3 години в 9 на детски ясли, 4 на ОДЗ и 3 на млечни кухни по изпълнение изискванията на Наредба № 2 от 07.03.2013 г. за здравословно хранене на децата на възраст от 0 до 3 години в детските заведения.

6. Анализ и оценка чрез проучване на организираното хранене на децата в 20 Детски градини, разкрити на територията на Област Шумен, относно изпълнение изискванията на Наредба № 6 от 2011 г. за здравословно хранене на децата от 3-7 г. в детски заведения.

7. Анализ и оценка чрез проучване на организираното хранене на учениците в ученически столове на 2 помощни училища, 2 Дом за деца лишени от родителски грижи, един ДДУИ и 2 училища на територията на Област Шумен, в изпълнение изискванията на Наредба № 37 от 2009 г. за здравословно хранене на учениците.

8. Оценка на представените 142 седмични разписания за двата учебни срока по реда и процедурите на Наредба № 24 на МЗ за здравните изисквания при изготвяне и спазване на седмичните разписания на учебните занятия (обн., ДВ, бр. 78 от 2006 г.).

9. Проучване на затлъстяването при деца от 7-8 годишна възраст организирано от МЗ и НЦОЗА, с финансовата подкрепа на офиса на СЗО в България.

10. Проучване на спортните бази в основните и средните общообразователни училища в област Шумен.

11. Анкетно проучване на здравословния риск при деца от предучилищна възраст изложени на пасивно тютюнопушене.

Дейности по профилактични програми

През 2013г. отделът работи по следните Национални програми:

- Национална програма за действие по околна среда и здраве 2008 – 2013г.

- Национална програма за ограничаване на тютюнопушенето в Република България 2011-2015г.(проект)

- Национален план за действие "Храни и хранене" 2011-2016г.(проект)

- Национална програма за ограничаване на остеопорозата в Република България 2011-2015г.(проект)

- Здравна стратегия за лица в неравностойно положение, принадлежащи към етническите малцинства и План за действие към нея 2011-2015г.

- Национална програма за профилактика и контрол на ХИВ и СПИН в Република България 2008-2015г.

- Национална програма за превенция и контрол на туберкулозата в Р. България за периода.

- Национална програма за профилактика на оралните заболявания при деца от 0 до 18 г. в България.

- Национална програма по сексуално и репродуктивно здраве на младите хора в България.

- План за действие за изпълнение на Националната стратегия за борба с наркотиците.

Дейностите по Национални програми, заложи в плана на отдел „ЛБПЗ” за 2013г., са изпълнени, независимо намаления състав на отдела през годината.

Въпреки недостига на специалисти (еколог, хранене и диететика, социолог и др.), нагледни материали и финансови средства, сме се постарали да работим за повишаване информираността и промяна в нагласите към здравословен начин на живот на населението и най-вече на подрастващите и младите хора.

За по-ефективна работа се нуждаем от актуална информация по програмите, учебни материали, видеофилми и повече специалисти в отдела.

За изпълнението на Националните програми работихме ежедневно с нашите партньори: медицински специалисти от ЦДГ, медицински специалисти и педагогически съветници от училищата, БЧК и БМЧК, РИО, РИОСВ, Община Шумен - Общински здравен център (ОЗЦ), Младежки дом, ученически парламент, студентски съвет на ШУ „Еп. Константин Преславски”, Асоциация „Жени без остеопороза- 21“, НПО, здравни медиатори, Ромска фондация „Искра”, Семейно консултативен център гр. Шумен, гр.Н. Пазар и гр. В. Преслав, Комплекс за социални услуги на деца и семейства и др.

При осъществяване на дейностите по програмите бяха използвани различни форми на работа: тренинги, интерактивни занятия, дискусии, обучение на връстници, учебни семинари, дискусии, викторини, лекции, беседи, открити уроци, видеопокази, презентации на различни здравни теми, раздаване на информационни и учебни материали, организиране на кампании и масови прояви, медийни кампании и др.

Трудностите произтичаха от недостига на финансови средства по програмите и малкия брой служители в отдела, поради което работихме предимно в гр. Шумен, гр. Нови пазар, гр. Велики Преслав и централните общини.

Организационно-методична дейност

В Област Шумен през 2013 г. работиха 71 училища и 105 ЦДГ, 2 ДДЛРГ, 2 ДСХ и 9 ДЯ.

Инспекторите от отдел ПБПЗ оказаха методична помощ на 116 медицински специалисти и 6 директора на 6 училища в селата на община Шумен (в тях няма назначени мед. специалисти), по промоция на здравето, профилактика на болестите и Националните програми по които работим.

През четвърто тримесечие бяха извършени 22 контролни проверки на дейността на медицинските специалисти, работещи в СОУ и професионални гимназии в гр. Шумен, гр. Нови пазар и гр. Велики Преслав.

КОНТРОЛНА ДЕЙНОСТ

През отчетния период отделът извърши 334 проверки в 312 обекта по чл. 54 от Закона за здравето.

В Област Шумен се издава един регионален вестник и по чл. 55 са прегледани 251 броя от печатните издания, като не са констатирани нарушения свързани с реклама на спиртни напитки.

По чл. 56 от Закона за здравето при планирани за контрол 470 обекта са извършени 789 проверки в 666 обекта (обекти за хранене и развлечения - 87, детски и учебни заведения - 180, административни сгради, магазини и офиси - 361, детски площадки - 38). Съставени са три акта на физически лица.

За учебната 2012/2013 г. училищата в област Шумен са 71. Всички те подлежат на контрол по Наредба № 24/2006 г. на МЗ. Извършена е оценка на представените 142 седмични разписания за двата учебни срока, всички отговарят на изискванията на Наредба № 24. Извършени са 142 проверки за спазване на съгласуваните с РЗИ седмични разписания.

Във връзка с изпълнението на Наредба № 6 за здравословното хранене на децата от 3-7 г. в ДЗ са извършени 200 проверки в 129 кухненски блока на ЦДГ на област Шумен. Издадени са 26 предписания за установените несъответствия, които са отстранени в срок.

По Наредба № 37 за здравословно хранене на учениците са извършени 22 проверки. Издадено е 1 предписание.

По Наредба № 2 за здравословно хранене на деца от 0-3 години са извършени 36 проверки и са издадени 15 предписания.

Консултативна дейност

През отчетния период са проведени пет консултации с всички медицински специалисти от училищата, ДЯ и ЦДГ по проблемите на профилактика на болестите и промоция на здравето и програмите по които работим.

Организирани са 3 измервания на костна плътност на 184 лица от Шуменска област с индивидуална консултация за хранене и двигателна активност, свързани с възрастта и здравословното им състояние.

В кабинета за отказване от тютюнопушене са проведени 42 консултации на лица, желаещи да откажат пушенето. Въпреки многобройните съобщения по медиите, интерес към КОТ нямаше.

Безплатно и анонимно изследване на ХИВ - 176 и консултиране ХИВ/СПИН - 31.

Обучение на прицелни групи

През изминалата година отделът е организиран 8 обучения със 112 участници:

2 обучения по програма за ограничаването на тютюнопушенето с 28 участника; 2 обучения за ХИВ/СПИН със 30 участника; 3 обучения за наркотиците с 32 участника; 1 обучение за самоубийствата с 22 участника.

ЛЕКЦИИ И БЕСЕДИ

С деца от ЦДГ, ученици, педагогически съветници, медицински специалисти (от училища и ЦДГ), роми – деца и ученици са организирани 209 лекции, беседи, интерактивни занятия и др. с 4692 участници по различни теми в гр. Шумен и областта, както следва: екология – 21 беседи с 409 участници; тютюнопушене - 29/761; алкохол – 2 беседи с 33 участника; наркотици – 7 / 153 ученици; СПИН и СПИ - 23/524 ученици; психично здраве - беседи 30/856 ученика и 1/23 пенсионера; остеопороза - 18/355; храни и хранене - 30/687 деца и ученици; роми – 69/1477 деца, ученици и младежи по различни теми; сексуално и репродуктивно здраве – 10 / 293 участника; други теми – 26 беседи с 540 деца и възрастни.

Работа със средства за масова информация

В област Шумен се издават 2 вестника, има 1 ефирна телевизия и 3 радиостанции. Взаимоотношенията на РЗИ със СМИ са много добри. Те са нашите партньори в здравно - промотивните дейности, а посланията отправени чрез тях, достигат до населението в областта и могат да допринесат за информиран избор и промяна в нагласите за здравословен начин на живот.

През 2013 г. със съдействието на отдел „ЛБПЗ” са осъществени 66 ТВ излъчвания; 11 излъчвания на видеофилма; 38 радио излъчвания. В пресата са публикувани 58 материала и съобщения. В електронните медии са поместени 115 материала. На медиите са изпратени 26 пресматериала и прессъобщения, в сайта на инспекцията са поставени 50 материала.(по темите тютюнопушене, СПИН, остеопороза, хранене, екология, туберкулоза, репродуктивно здраве, наркомании, грип, ехинококоза, малария, трихинелоза, имунизации).

Видеопокази

Отделът разполага с 557 заглавия видеофилми на касети и дискове. Изготвеният каталог е разпространен във всички ДЯ, ЦДГ, училища, здравни заведения, ШУ, държавни институции и НПО, с които работим. По заявка правим видеопокази в РЗИ и даваме касети и дискове за ползване най-често в ЦДГ и училища.

С видеокасети и дискове от видеотеката на РЗИ в областта са осъществени 793 видеопоказа с 6923 зрители. От тях 655/5588 зрители в градовете и 138/1335 зрители в селата, в ЦДГ – 419/3758 деца, в училища - 283/2708 ученици, пред роми – 13/17, пред пенсионери – 76/ 440.

По тематика видеопоказите са: екология - 101/894 деца и ученици и роми; алкохол – 3/137 деца и ученици; тютюнопушене – 132/1052 ученици и деца; СПИН и СПИ – 24/477 ученици; хранене – 64/666 деца и ученици; орални заболявания – 57/558 деца и ученици; остеопороза – 15/272 ученици и деца; лица в неравностойно положение – 26/366 ученици; наркотици – 30/276 ученици и пенсионери; сексуално и репродуктивно здраве – 11/172 ученици; други, различни от гореизброените – 330/2053 деца, ученици, роми и пенсионери.

За осъществяване на видеопоказите в отдела са направени нови 482 записа и презаписа на видеокасети и дискове, които раздаваме в ЦДГ, училища и други организирани колективи в областта.

Издадени, получени и разпространени материали

Получени са материали с 31 заглавия в тираж 5282: „Здраве и околна среда” – 10/718; „ХИВ/СПИН“ – 3/2090; тютюнопушене – 8/719; сърдечно-съдови заболявания – 1/9; орални заболявания – 4/131; по проект „Информирани и здрави” – 5/1615;

При осъществяване на цялостната дейност на отдела (програми, кампании, семинари, методична и консултативна работа и др.) са разпространени 35 заглавия материали в тираж 7824 по национални програми, които са раздадени в ДЯ, ЦДГ, училища, ШУ, НПО, Военно училище, роми, лечебни заведения, СМИ и граждани. Разпространени са 915 бр. презерватива.

Кампании

Организирането на кампании, посветени на здравни проблеми е важен елемент от дейността на отдела. Организирани и проведени бяха следните кампании:

- за 14.02.13 г. – Ден на влюбените;
- за 24.03.13 г. – Световен ден за борба с туберкулозата;
- за 19.05.13 г. – Международен ден за съпричастност към засегнатите от ХИВ/СПИН;
- за 19 . 05.13 г. – Европейски ден за борба със затлъстяването;
- за 31.05.13 г. – Световен ден без тютюнопушене;
- за 26.06.2013 г. – Международен ден срещу злоупотребата на наркотици;
- за 20.10.13 г. – Световен ден за борба с остеопорозата;
- за 01.11.13 г. – Европейски ден за здравословно готвене;
- за 21.11.13 г. – Международен ден без тютюнопушене;
- за 01.12.13 г. – Световен ден за борба със СПИН.

Във връзка с програмите, по които работим и проведените кампании, са организирани 33 масови прояви с участието на 2607 деца, ученици, студенти и граждани.

Други дейности

Инспекцията има 3 витрини – пред РЗИ, в ДКЦ-І и ШУ „Епископ К. Преславски“. През отчетния период са аранжирани 45 витрини (СПИН –

11, тютюнопушене – 3, остеопороза – 3, наркотици – 3, туберкулоза – 2, хранене – 3, на други теми извън програмите – 20).

ДЕЙНОСТ НА ОТДЕЛ „ЛАБОРАТОРНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ” (ОКА)

I. Отчет за извършеното във връзка с изискванията по акредитацията на органа за контрол.

Органът за контрол към РЗИ Шумен притежава сертификат за акредитация като Орган за контрол от вида А, рег. № 50 ОКА, валиден до 30.09.2014 г.

При извършване на лабораторния контрол в отдел ЛИ стриктно се спазваха изискванията на процедурите, работните инструкции и инструкциите за безопасна работа, влизащи в системата по качество на ОКА.

Средствата за измерване, които подлежаха на калибриране съгласно програмата за калибриране на СИ, бяха калибрирани. Съгласно програмата за вътрешни одити на ОКА за 2013 г. бе проведен един планов вътрешен одит и бе изготвен доклад от преглед на ръководството, с който бе запознат целия персонал на ОКА и директора на РЗИ. Във връзка с изпълнение на плана за преход от стандарт за акредитация БДС EN ISO/ IEC 17020:2005 към БДС EN ISO/ IEC 17020:2012 и оценката на ефективността на предприетите действия се проведе извънпланов вътрешен одит и извънпланов преглед от ръководството.

Съгласно програмата за мониторинг на персонала бе направена оценка на компетентността на персонала на ОКА за практическо прилагане на изискванията на стандарт БДС EN ISO/ IEC 17020 и процедурите за контрол, като бе проведен мониторинг по съответните контролни звена.

Персоналът на отдел ЛИ (ОКА) бе запознат с новото издание на стандарт за акредитация БДС EN ISO/ IEC 17020:2012 и последващите действия във връзка с изготвяне на плана за преход и документацията за преакредитация на ОКА.

II. Анализ и оценка на извършената от отдела дейност

През отчетния период по здравен контрол бяха планирани 6437 физични, химични и санитарно-микробиологични изследвания на 1202 проби. Изпълнението при пробите е 1282 или 106,6%, а при анализите 10984 или 170,6%. По сигнали са изследвани 30 проби с 30 анализа. Нестандартни проби са 273 с 300 анализа. По заявки на физически и юридически лица са изследвани общо 6262 броя проби с 10058 анализа. От тях 136 проби с 142 анализа са нестандартни. Общо в отдела са извършени 21072 анализи на 7574 броя проби. От тях 677 анализи на 124 проби са за физико-химичен и санитарно-микробиологичен контрол на продукти и стоки, имащи значение за здравето на населението; 1663 анализи на 321 проби са от контрол на храни; 18119 анализи на 6123 броя проби - за фактори на жизнената среда и 613 изследвания на 597 - отривки и смивове.

При продуктите и стоките, имащи значение за здравето на населението за отчетния период при план 110 проби с 429 анализи, изпълнението е съответно 113 или 103% при пробите и 666 при анализите или 155%. Нестандартна е една проба с два анализа. По заявки на физически и юридически лица са изследвани 11 проби с 11 анализи.

Контрола на храни се извършва само по заявки на физически и юридически лица. През отчетния период са изследвани 321 проби с 1663 анализи.

При планирани 716 проби за фактори на жизнената среда изпълнението е 760 проби или 106%, а при планирани 6008 анализи са извършени 10318 или 172%. От тях нестандартни са 239 проби (30,3%) и 298 анализи (2,9%). Наблюдава се увеличение на нестандартните проби. По заявки на физически и юридически лица са изследвани 5333 проби с 7771 анализи. От тях нестандартни са 131 проби с 137 анализа. Наблюдава се увеличаване на нестандартните проби в сравнение с миналия отчетен период.

По заявки на клиенти са изследвани 597 броя проби с 613 анализа от отливки и смивове. Три проби и три броя анализи са отчетени нестандартни.

В лабораторно звено „Води, козметични продукти и битови химични препарати” през отчетния период са извършени общо 9616 изследвания на 718 броя проби. От тях 475 проби с 7634 изследвания са по здравен контрол, а 243 броя проби с 1982 изследвания - по заявка на физически и юридически лица, от които 160 броя са проби от питейни води, 2 броя от плувни басейни, 2 броя биоциди, 1 брой детергенти и 78 броя проби са от непитейни води (промишлени и отпадни).

Изследвани са 368 брой проби от питейни води при план 364 броя или изпълнението е 101,1%. От тях по постоянния мониторинг са изследвани 287 брой проби, от които 58 броя или 20,2% несъответстващи на изискванията на Наредба № 9 на МЗ (ДВ. бр. 30/2001 г.). По периодичния мониторинг са изследвани 81 проби при план 81, от които 13 броя нестандартни или 16,0%.

От централни, местни и ведомствени водоизточници са извършени общо 8878 изследвания, от които 96 броя или 1,1% нестандартни. От общия брой изследвания, по ЗК са 7348, а по заявки на клиенти - 1530 броя. Нестандартните проби са предимно по показател нитрати и мътност.

През отчетния период са извършени 215 броя изследвания на 43 броя проби на води от плувни басейни. По заявка на ЗК са 41 броя проби и 205 анализа. Няма нестандартни проби. По заявки на клиенти са изследвани 2 проби с 10 анализа, от които едната е нестандартна по два показателя.

Физикохимичен контрол на козметични продукти е извършен на 64 броя проби (при план 63) с 89 броя изследвания. На 6 проби са извършени анализи за съдържание на тежки метали в РЗИ Варна.

В РЗИ Шумен са изследвани 9 броя проби за съдържание на водороден пероксид, при план 9. При план 6 броя проби за съдържание на амоняк са изследвани 6. За съдържание на сребърен нитрат при план 6 са изследвани 6 броя. При план 14 броя проби за борна киселина, борати и тетраборати са изследвани 14 проби. За формалдехид са планирани и изследвани 6 броя проби. Планирани са 8 броя проби за тиогликолова киселина, изследвани са девет. За съдържание на цинк пиритион са изследвани 4 проби при план 4. За литиев хидроксид са планирани и изследвани 4 броя проби.

Извършени са анализи на 2 броя проби от детергенти с два броя анализи за съдържание на P_2O_5 .

По заявка на външни клиенти са извършени анализи на 1 проба от детергенти с 1 анализ и 2 броя биоциди с два анализа.

В обособено контролно звено „Храни” е извършен физикохимичен контрол на 40 проби с 62 изследвания. Всички са по заявка на външни клиенти. По ЗК са изследвани 9 проби с 405 анализа бутилирани натурални минерални, изворни и трапезни води в РЗИ Варна.

През 2013 г. **в контролно звено „Санитарно микробиологичен контрол”** са изследвани 2055 проби с 6598 анализа.

1. По здравен контрол

При план на отдела 388 проби с 1079 изследвания в лабораторно звено “Санитарно микробиологичен контрол” са постъпили 432 проби с 2437 изследвания. Изпълнението е 111,34%. Броят на нестандартните проби е 48 (т.е. 11,11%).

- По показатели на постоянния мониторинг от централни, ведомствени и местни водоизточници са изследвани 287 проби – при план 283, от които 41 проби (14,28%) не отговарят на изискванията на Наредба № 9 (Д.В. бр. 30/2001 г.).

- По показатели на периодичния мониторинг от централни и ведомствени водоизточници са изследвани 81 проби (при план 81), от които нестандартни са 6 проби, т.е. 7,4%.

- Води от плувни басейни - 42 проби (210 изследвания) при план 12 проби. Всички проби са отчетени без отклонения.

- Необработена (сурова вода) от язовир “Тича”, съвместно с Басейнова дирекция гр. Варна – 22 проби с 88 изследвания, съответстващи на допустимите стойности за съответната категория в Наредба № 12 (Д.В. бр. 63/ 2002 г.).

2. Бутилирани, натурални минерални, изворни и трапезни води за наличие на Е.коли, Колиформи; Фекални стрептококи; Псевдомонас аеругиноза; Сулфитредуциращи кластридии – 10 проби, от които една проба (по показатели Колиформи и Фекални стрептококи) не отговаря на Наредбата за изискванията към бутилирани, натурални минерални, изворни и трапезни предназначени за питейни цели (Д.В. бр.66/2008г).

3. Тематична проверка на бутилирани води, предлагани чрез системи топла/студена вода в обекти за временно настаняване, съобразно Указанието на МЗ за планиране дейността на РЗИ и допълнителни разпоредби (Рег.№16.00-118/24.06.13г.) – 10 проби за наличие на Е.коли, Колиформи, Фекални стрептококи; Псевдомонас аеругиноза - всички стандартни.

II. По заявка

- Питейно-битови води от водопроводната мрежа - 626 проби с 1543 анализа - 16 нестандартни (13 по Коли форми; 3 по Коли форми и Е.коли).

- Води от местни водоизточници – 3 проби със 6 изследвания – 2 нестандартни по коли форми.

- Води от плувни басейни – 70 проби с 210 изследвания. Една отчетена като несъответстваща (микробно число и коли титър).

II. Микробиологичен контрол на храни

По заявки на физически и юридически лица са изследвани 281 проби храни с 1601 анализа, от които са отчетени 2 нестандартни проби (2-нестандартни анализа).

III. Микробиологичен контрол на производствена среда в хранителни и други обекти (отривки). По заявка са постъпили и изследвани общо 597 проби (с 613 анализа), от които 3 проби нестандартни (по показател колиформи)

IV. Микробиологичен контрол на козметични продукти:

По здравен контрол са изследвани 18 проби (при план 18) със 90 анализа, от които не са отчетени нестандартни.

От външни клиенти са изработени 8 проби, с 8 анализа. Всички са стандартни.

В лабораторно звено „Физични фактори” през отчетния период са извършени общо 4582 броя контролни определяния на микроклимат, шум и осветление. От всички извършени през 2013 г. определяния 210 броя (4,6 %) са нестандартни.

С контрол на микроклимат по ЗК бяха обхванати 9 обекта, в които са извършени 76 броя контролни определяния, като от тях 71 са отчетени нестандартни (93,4%). По заявка на външни клиенти с контрол на микроклимат са обхванати 65 обекта, където са извършени 960 контролни определяния, от които нестандартни са 14 (1,5%) .

С контрол на фактора шум по план са обхванати в град Шумен 15 пункта за уличен шум, като за целта са извършени 90 броя контролни определяния, от които 64 са нестандартни (71,1%). Намален е относителният дял на нестандартните определяния в сравнение с миналия отчетен период.

По заявки на външни клиенти са обхванати 28 обекта, в които са извършени 615 контролни определяния на шум, от които 34 са нестандартни (5,5%). Във връзка с постъпили сигнали (жалби) в 9 обекта са

извършени 30 контролни определяния, от които 2 броя нестандартни (6,7%).

С контрол на фактора осветление по ЗК са обхванати 9 обекта, в които са извършени 162 контролни определяния. От тях 16 броя са нестандартни (9,9%). По заявка на външни клиенти са обхванати 359 обекта, в които са извършени 2649 контролни определяния. От тях 9 броя са нестандартни (0,34%).

В обособено звено „Химични агенти и прах“ през отчетния период са анализирани 248 броя проби от въздуха на работната среда, от които 41 са нестандартни (16,5 %). 137 са от измерване и анализ на химични агенти. Шест от тях не отговарят на изискванията на Наредба 13/ 30.12.2003 г. За лабораторен контрол на прах във въздуха на работната среда са анализирани 111 проби. Тридесет и пет от тях не съответстват на изискванията на Наредба 13/ 30.12.2003 г.

АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВНО И ФИНАНСОВО СТОПАНСКО ОБСЛУЖВАНЕ

Структура и организация

- Директор на дирекция “АПФСО” 1
- Главен счетоводител 1
- Главен юрисконсулт 1
- Главни специалисти 5
- Старши специалисти 1
- Младши специалист 1
- Изпълнители 5

Дейността на дирекцията се ръководеше от изготвения на база указанията на МЗ план. Дирекция „АПФСО“ подпомагаше осъществяването на правомощията на директора на РЗИ-Шумен, създаваше условия за осъществяване на дейността на специализираната администрация и извършваше техническите дейности по административното обслужване.

ДЕЙНОСТИ ПО ОСНОВНИТЕ ЗАДАЧИ АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВНО ОБСЛУЖВАНЕ НА ГРАЖДАНИ И НА СЛУЖИТЕЛИ НА РЗИ

1. Организиране и осигуряване на дейността по административно обслужване на физически и юридически лица на принципа „едно гише“ и предприемане действия в съответствие с Административнопроцесуалния кодекс и Наредбата за административното обслужване – създадена бе организация и осъществен текущ контрол върху точното и ефективното спазване на административните процедури. Общ брой административни услуги за 2013 година – **15 020**, просрочени преписки няма.

Основна цел на административното обслужване на РЗИ - Шумен е подобряване достъпа до административни услуги и повишаване качеството на извършваните услуги. Ясно са разграничени административните звена

на „фронт” и „бек” офис с цел пресичане на прекия контакт между искащия услугата и служителя, реално работещ върху предоставянето на услугата, предвид ограничаване на възможностите за корупция. Разработените процедури за предоставяните от РЗИ административни услуги с посочване на звената за административно обслужване, сроковете и таксите се актуализират своевременно при настъпили промени в тях. Указан е ясно начина, по който клиентите могат да процедурат, ако не са удовлетворени от дадената административна услуга или искат да направят предложения за подобряване на обслужването. Не са получавани сигнали за корупция в поставената пощенска кутия за сигнали за корупция и в сайта на РЗИ - Шумен.

През 2013 г. са постъпили 11 заявления за предоставяне на служебна информация. О тях 9 са от граждани, 1 от фирма и 1 от неправителствена организация. Исканата информация бе предоставена в срок.

Създадена бе необходимата организация за срочно завеждане и връчване на административно-наказателните преписки, предписания, заповеди, както и за изпращане на наказателните постановления за принудително събиране до НАП в сроковете, утвърдени с ДПК.

Своевременно се изготвяха и изпращаха в МЗ „Справките за движението на АНП и постъпилите плащания по издадени наказателни постановления”. През 2013 г. има спад в събираемостта на глобите – от 80 издадени и връчени наказателни постановления, 22 (27,5%) са доброволно платени в РЗИ (срещу 46,4% за 2012 г.).

2. Организиране и извършване на деловодната и куриерската дейност в РЗИ, систематизиране и съхраняване на документи в съответствие с изискванията на Закона за Националния архивен фонд. През 2013 година бе внедрена нова Номенклатура на делата със срокове за съхранение и Вътрешни правила за дейността на учрежденския архив на РЗИ-Шумен. Новата номенклатура на делата има за цел правилното систематизиране и организиране на делата, спазване на единен ред при тяхното съхранение и обработка в РЗИ-Шумен. На основание на номенклатурата, може да се осъществи контрол за пълнотата на делата и да се подпомогне опазването на самите документи, усъвършенстване на деловодната работа и експертиза на документите.

3. Изготвяне и актуализиране на длъжностното разписание и поименното разписание на длъжностите – разработваше, съгласуваше и предлагаше за утвърждаване разписанията на длъжностите и поименните разписания.

4. Организиране и участие в разработването, актуализирането и утвърждаването на длъжностните характеристики и процеса на оценяване на служителите в РЗИ.

През м. януари 2014 г. бяха проведени заключителните срещи за оценяване изпълнените на служителите. Оценени бяха 74 служители. От тях 15 получиха оценка „Изпълнението надвишава изискванията”, 58

оценка “Изпълнението напълно отговаря на изискванията” и 1 оценка „Изпълнението отговаря не напълно на изискванията”. Има подадено едно възражение до контролиращ ръководител от служител, който не е съгласен с дадената му оценка. На двама служители не е извършена атестация, поради липса на действително отработени най-малко 6 месеца в периода на оценяване (2 – новоназначени служители). Подписаните и попълнени формуляри за оценка на изпълнението на длъжността се съхраняват в личните досиета на служителите.

5. Звеното по човешки ресурси организираше и отговаряше за създаването, съхраняването и актуализирането на трудовите и служебните досиета на служителите в РЗИ, издаваше и попълваше трудовите и служебни книжки, съхраняваше служебните книжки, трудовите книжки се съхраняват след изрично писмено съгласие от служителя.

6. Организираше цялостния процес и участваше в подготовката и провеждането на конкурси за заемане на длъжности по трудово и по служебно правоотношение, организираше извършването на конкурентен подбор за свободните длъжности; организираше и отговаряше за правилното провеждане на процедурите по назначаване, преназначаване, преместване, заместване, съвместяване и освобождаване от работа на служители; организираше, подготвяше и оформяше всички документи по движението, регистрацията и отчисляването на персонала, нает по трудово и по служебно правоотношение.

През 2013 г. бяха проведени 3 конкурсни процедури за назначаване на държавни служители в РЗИ Шумен (старши инспектор в отдел „ДЗК”, дирекция „Обществено здраве”, главен инспектор в отдел „ПЕК”, дирекция „НЗБ и главен инспектор в отдел „ОКМД”, дирекция „Медицински дейности”). Конкурсната процедура за длъжността гл. инспектор в дирекция „МД” бе прекратена поради липса на кандидати.

Управлението на човешките ресурси в РЗИ-Шумен се осъществяваше при спазване разпоредбите на Кодекса на труда, Закона за държавния служител, Закона за администрацията, Устройствения правилник на регионалните здравни инспекции, всички подзаконовни нормативни актове, регламентиращи трудовите и служебните правоотношения.

7. Изразяване на становища за законосъобразността на проектите на актове по Административнопроцесуалния кодекс и на актовете и наказателните постановления по Закона за административните нарушения и наказания. Главният юрисконсулт изготвяше становища по проекти на нормативни актове, за изменение на други нормативни актове, становища по тълкуване и приложението на различни правни норми.

8. Разработване на предложения за решаване на правни проблеми, свързани с дейността на РЗИ. Директорът на дирекция и главният юрисконсулт даваха становища по различни казуси, запознаваха ръководството на инспекцията с новоприети или изменени нормативни

актове, които са свързани с дейността на инспекцията.

9. Изготвяне на договорите, по които РЗИ е страна – главен юрисконсулт участваше при съставянето и сключването на договори и задължително даваше мнение по законосъобразността им, като ги парафираше, а при несъгласие излагаше мотивирано мнение.

10. Осъществяване на процесуално представителство пред органите на съдебната власт и Комисията за защита на конкуренцията, Комисията за защита на личните данни и Комисията за защита от дискриминация;

През 2013 г. са обжалвани в съда 7 наказателни постановления – 8,75%, от които 5 са потвърдени, 1 е отменено и 1 е в процес на решаване. Обжалваните постановления са по Закона за здравето.

ФИНАНСОВО ОБСЛУЖВАНЕ НА РЗИ

1. Изготвяне на план за бюджетните средства, необходими за дейността на РЗИ.

2. Осъществяване на финансово-счетоводното обслужване на РЗИ и предприемане действия за своевременно събиране вземанията на РЗИ и тяхното администриране.

Функции, свързани с финансово-счетоводното обслужване на РЗИ-Шумен:

а. Контролна

- извършване на предварителен, текущ и последващ контрол върху бюджетните разходи;

- контролиране на поддържането, опазването, съхраняването и необходимата отчетност на наличната материална база.

б. Организационна

- организиране на счетоводната отчетност на РЗИ;

- организиране на своевременно, вярно и точно отразяване на финансово-счетоводната информация в съответствие с нормативните изисквания;

- организиране на дейностите по събиране на реализираните приходи от такси и услуги в РЗИ;

- организиране на своевременно събиране вземанията на РЗИ.

в. Информационна

- осигуряване икономическа информация за осъществяване на управленските функции;

- предоставяне на информация на трети лица, съгласно Закона за достъп до обществена информация.

г. Аналитична

- анализиране вземанията и задълженията на РЗИ, събираемостта на глобите и имуществените санкции;

- планиране на бюджетните средства, необходими за цялостната дейност на РЗИ.

Финансирането на РЗИ - Шумен се осъществява от Министерство на

здравеопазването чрез месечна актуализация на лимитите по СЕБРА - трансфери (субсидии от МЗ).

Лимитите се определят на основа ЗДБ и реализираните собствени приходи от инспекцията.

При разходването на средствата строго се спазваха приоритетите, определени от МЗ, съгласно Закона за ДБ:

- заплати;
- осигуровки;
- други плащания
- медикаменти и биопродукти;
- консумативи за лабораториите
- горива за транспорт;
- други стопански разходи.

3. Организиране провеждането на процедури за възлагане на обществени поръчки - осигуряване условия за прозрачно провеждане на процедури за обществени поръчки – през 2013 година не са провеждани процедури по възлагане на обществени поръчки.

СТОПАНСКО ОБСЛУЖВАНЕ

1. Организиране на стопанското и транспортното обслужване в РЗИ Дирекцията поддържаше автомобилния парк на РЗИ в добро техническо състояние, представяше моторните превозни средства пред КАТ на годишни технически прегледи, организираше материално – техническото снабдяване, организираше извършването на основните и текущите ремонти на инспекцията, следеше за поддържането, опазването, съхраняването и необходимата отчетност на наличната материална база. Ежегодно преди отоплителния сезон се извършва профилактика на инсталацията от специализирана фирма.

Не е допуснато възпрепятстване на дейността на специализираната администрация, поради неосигуряване на необходимите ремонтни дейности, материали и консумативи.

2. Организиране и контролиране на дейностите по осигуряване на пожарна и аварийна безопасност в инспекцията. Организирана бе правилната експлоатация на техническите системи (пожароизвестителната техника), полагани бяха грижи се за изправното състояние на пожарогасителната техника.

3. Организиране и контролиране на дейностите, свързани с осигуряването на здравословни и безопасни условия на труд. Съвместно с обслужващата служба по трудова медицина се извърши оценка на риска на работните места, осигурени бяха лични предпазни средства и работно облекло.

ИНФОРМАЦИОННО ОБСЛУЖВАНЕ

1. Създаване и поддържане на публични регистри и база данни и поддържане интернет страницата на РЗИ в актуално състояние. Главният специалист ПОКС създаваше и поддържаше публичен регистър на

обектите с обществено предназначение, внасяше коректно данни в регистъра на дирекция „Обществено здраве“, своевременно актуализираше информацията на електронната страница на РЗИ-Шумен.

В изпълнение на Наредбата за условията и реда за водене на Регистъра на административните структури и на актовете на органите на изпълнителната власт определените служителите своевременно извършваха вписвания на промените в структурата на РЗИ, регулаторните режими и издадените актове.

2. Организиране на работата с електронни документи, предоставянето на административни услуги по електронен път и обмена на електронни документи между административните органи. В края на 2013 година бе разработен модул за електронни услуги към електронната страница на инспекцията, предстои внедряването на 14 броя електронни услуги.

3. Съгласуване и осъществяване на автоматизирания обмен на данни с национални и ведомствени информационни системи и интеграцията в единната комуникационна инфраструктура на администрацията – изпращане на електронно подписани документи на различни административни структури.

4. Организиране, контролиране и отговорност за поддържането, изправността и сигурността на автоматизираната информационна инфраструктура на РЗИ - локални мрежи, комуникационно оборудване, компютърна техника и др. Дирекцията осигуряваше информационните връзки и комуникации на инспекцията, организираше работата с компютърната техника, снабдяваше всички дирекции с необходимите им компютърни консумативи, контролираше икономичното им използване.

КВАЛИФИКАЦИЯ

От планираните 36 курса и индивидуално обучение са осъществени 25 (69,44 %). Останалите 11 не са проведени по обективни причини: 5 – отложени; 7 – поради служебни ангажименти. През годината бяха проведени извън планираните 6 семинара, 4 обучения, 3 работни срещи, Представители на инспекцията взеха участие и в 2 конференции и 1 конгрес.

ПРОГРАМНИ ПРОДУКТИ

През годината се работеше по поддържане на разработените и въведени програмни продукти:

1. Регистър на лечебните заведения за извънболнична помощ и хосписите на област Шумен.

2. Регистър на лицата практикуващи неконвенционални методи за благоприятно въздействие върху индивидуалното здраве.

3. Регистър на съобщенията за смърт.

4. Регистър на детската смъртност.

5. Регистър на болните от диабет и паркинсон.

6. Регистър на лицата, изразили несъгласие за донорство след смъртта.
7. КМЕД +.
8. Регистър на съобщенията за суицидно действие.
9. Регистър на сигналите за корупция.
10. Програма за следене имунизационният статус на новородените деца в областта.
11. Програма за следене движението на биопродуктите за отдел “ПЕК”.
12. Софтуерен продукт за отчитане дейността по държавния здравен контрол.
13. Софтуерен продукт за следене и отчитане на заразните заболявания в отдел “ПЕК”.
14. Деловодна програма “ДЕЛО ПЛЮС”.
15. За спазване сроковете на отговори до МЗ и други институции.
16. Вътрешен контрол на решенията на Дирекционният съвет.
17. Вътрешен контрол за отговори на жалбите.
18. Програма за квалификация на кадрите.

ДИРЕКТОР РЗИ ШУМЕН:.....
(Д-р Пепа Калоянова)